NATIONAL LIBRARY OF CANADA
Collection Development Branch
395 Wellington Str. Order sect.
Ottawa, Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
SEP 14 1979
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

B103|653|1

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K-2R6, Canada ● Tel. 466-0951 Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp., kl. 9 h.-5 p.l., esmasp. ja neljap. kl. 9 h.-8 õ. Laup. kl. 9 h.-1 p.l.

Tellimishinnad: Kanadas: 1 a. $24.00, 6 k. $13.00, 3 k. $8.50. USA-sse: 1 a. $26.00, 6 k. 14.00, 3 k. 9.00. Ülemeremaadesse: 1 a. $30.00, 6 k. $16.00, 3. k. $10.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $14.50, 6 k. $7.25. Kiri ja lennupostilisa USA-sse 1 a. $16.50, 6 k. $8.25. Lennupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $32.75, 6 k. $16.38.

Üksiknumber —.50¢.

Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul: esiküljel $3.75, tekstis $3.50, kuulutuste küljel $3.25.

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

Second Class Mail Registration No. 1354.

„OUR LIFE" — „MEIE ELU" — Estonian Weekly. Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4K 2R6 ● Tel. 466-0951

— ★ —

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum.

Toimetaja New Yorgis B. Parming, 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J., USA. Tel. (201) 262-0773

— ★ —

„MEIE ELU" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas.

Asut. A. Weileri algatusel 1950.

Nr. 35 (1542) 1979 NELJAPÄEVAL, 30. AUGUSTIL — THURSDAY, AUGUST 30 XXX aastakäik

TULEB HAARATA IGAT VÕIMALUST VABADUSE TAASTAMISEKS

Kanada Eesti Võitlejate Ühingute Liit tähistas 25. aastapäeva

Põhja-Ameerika Eesti Vabadusvõitlejate Kokkutulek Seedriorul laupäeval, kujunes suursündmuseks kui Kanada Eesti Võitlejate Ühingute Liidu 25. aastapäeva tähistamise pidustus. Kokkutulekust võtsid osa viie vabadusvõitlejate ühingu esindused Ühendriigest. Ilusa ilma tõttu oli kohal rahvast rohkesti, nende seas mitmed kauged ja haruldased külalised.

Esimesena jõudsid Seedriorule USA idaranniku võitlejate ühingute esindajad ühise bussiga. Selles olid Connecticuti, Maryland, Lakewoodi ja New Yorgi ühingute esindused ja USA Vabadusvõitlejate Ühingute Liidu juhatuse liikmed. Michigani Võitlejate Ühingu esindus tuli kohale oma autodes kogunemise alguseks. Kanadast olid arvukalt kohal Toronto ja Hamiltoni v.ü. liikmed. Kokkutuleku korraldava toimkonna esimeheks oli Ülemaailmse Vabadusvõitlejate Keskuse esimees August Jurs ja sekretäriks E. Lindaja.

DEFILEE, AVASÕNA JA PALVUS

Ametlik aktus algas vähe pärast kella nelja võitlejate ühingute lippude defileega. Selles viidi kokkutulegust osavõtvate ühingute lipud langenute mälestussamba ette ning asetati vastavatele alustele. Sellele järgnes avasõna KEVÜL esimees Kalju Torilt, kes märkis, et nii kaua kui eesti rahvas on eksisteerinud on tulnud temal võidelda oma vabaduse eest. Meile lähemad olid Vabadussõda ja II Maailmasõda, kus võitlejad praeguste generatsioonide seast valasid verd, et Eesti võiks olla vaba. Tänu eesti võitlejate ennastsalgavale vastupanule kolonel Rebase juhtimisel, Eestimaa loovutamine venelastele ei teostunud mitte 1944. a. veebruaris vaid sügisel. See võimaldas suurel arvul eestlastest pääseda vabadusse. Mälestame tänutundes kolonel Rebast, kes venelaste edasitungi tõkestas Narva rindel.

Palvuse pidas õpetaja Elmar Pähn. Ta algas seda pühakirja sõnadega „Ei ole suuremat armastust kui see, kes jätab oma elu sõprade eest". Palju on toodud ohvreid eesti rahva vabaduse kaitsmiseks, kuid praegu on see rahvas kommunistliku diktatuuri orjuses, ta usub ja loodab, et maa saab kord vabaks uues võitluses. Meie rahvas on praegu kui kerjuse riides, kuid käib kuninglikult püstipäi ja ei unusta, mis on temalt võetud. Mõõk ei ole kunagi võitnud vaimu ja ei tee seda ka praeguste orjastajate käes. Järgnes pärja panek kokkutulekut korraldava toimkonna nimel, langenute mälestussamba ette

(Järg. lhk. 3)

Endiste sõjameeste kokkutulekul Seedriorul asetab korraldava toimkonna sekretär E. Lindaja pärja mälestussamba jalale. Foto — „Meie Elu"

Hamiltoni eesti koguduse kirikla õnnistati möödunud pühapäeval praost Oskar Puhmi poolt. Hoone, mille pärandas kogudusele Anna Eenma, asub 3 Mapleside Ave. Foto — Arnold Kaasik

TALLINNA JAANI KOGUDUSEL 2500 AKTIIVSET LIIGET

Õp. Kuno Pajula külaskäigul Soomes

OULU (M. E.) — Ajalehes „Kalevala" intervjueeriti siia külla tulnud Tallinna Jaani koguduse õpetajat Kuno Pajulat. Soome-reis on talle ja ta tütrele Tiina Laanejärvele esimeseks ja kestab kogu augustikuu. Juttu ajas ta heas soome keeles. Saladuseks osutus Soome TV, mille kaudu õppimine toimus.

Esimeseks külastus kohaks tema reisil on Oulujõe kogudus. Siin elab ta õpetaja Paavo Moilaneni juures, kellega Pajula tutvus 5 aastat tagasi Tallinnas. Pajula on üheks Eesti luterliku kiriku konsistooriumi kuuest assessorist ja tema ülesandeks on välismaade küsimused.

Külaline soovis, et Eesti ja Soome luterlikkude kirikute vahel oleks rohkem koostööd. 1960-ndate aastate algul alanud koostöö on hea juba nüüd, mille tõendina tõstis ta esile piiskoppide vastastikust osavõttu ametisse õnnistamistest.

Edasi ütles õp. Pajula „Kalevale", et Jaani kogudusse kuulub 2500 aktiivset liiget, mis tema arvates tähendab päris suurt kogudust Eestis. Tallinnas asub kokku viis luterlikku kogudust peale Jaani: Kaarli, Toompea, Pühavaimu ning Nõmme, suurim neist Kaarli kogudus, mis on piiskopikirik koos 3500 liikmega. Vene kirikuid on Tallinnas seitse ning katoliku kirikul üks kogudus.

Õp. Pajula märkis, et koguduse töö Eestis ei erine Soome omast. Erandiks on ainult diakonitöö puudumine, sest riik hoolitseb seal sotsiaalse töö eest. Jumalasõna kuulutamine on aluseks kirikulikule tööle. Koostöösse kirikuga on tulnud viimastel aastatel üha rohkem noori inimesi. Ta rõhutab ka kiriku teenindavad tööd. Samuti maailmarahu küsimus on väga tähtis. Konkreetselt tehakse seda, et korjatakse raha, mis antakse hiljem riigile. Kuulutus on nii, et inimesel peab olema esiteks rahu Jumalaga, mille järele tal on võimalik kohtuda rahus oma ligimesega. Inimsuhted aga peegelduvad edasi rahvusvahelistes suhetes.

Baltlaste grupp nõudis Moskvas enesemääramise õigust

Toronto hommikuleht „The Globe and Mail" toob teate Moskvast, mille järgi 45 Läti, Leedu ja Eesti kodanikku on nõudnud enesemääramise õigust Balti Nõukogude vabariikidele põhjusel, et need liideti seadusvastaselt 1939. a. Nõukogude Liidu ja Natsi Saksamaa vahel sõlmitud mittekallaletungi lepingu alusel. Need 45 avaldasid oma teadaande Lääneriikide reporteritele pakti 40. aastapäeva puhul mis loovutas iseseisvad Balti riikid Moskva mõjusfääri.

Teisitimõtlejate juht Andrei Sahharov, Helsingi inimõiguste grupi liikmed ja teised tähtsad Moskva dissidendid, avaldasid eraldi oma teadaande, toetades Balti gruppi, kuhu kuulub neli preestrit.

„MEIE ELU" toimetus ja talitus on suletud laupäeval, 1. septembril ja esmaspäeval, 3. septembril „Labor Day" puhul.

EESTLASED LOOMAKONTIDE OSTUSABAS

COVENTRY („Meie Elu" kaastööliselt) — Väga harva on midagi lugeda Eestist ja eestlastest siinses inglise ajakirjanduses. See on nagu mingi „seitsmes maailmaime", kui mainitakse kuskil eestlasi. Seetõttu oli suur üllatus lugeda „Daily Telegraphi" (14. augustil) välispoliitilisel leheküljel traagikoomilist sõnumit pealkirjaga: „Eestlased loomakontide ostusabas" (kodumaise terminiga järjekorras).

Artikli on koostanud briti tuntud päevalehe diplomaatiline osakond. Sellest kirjutisest loeme: „Liha on veebruarist alates nii haruldane nõukogude Eestis, et on tekkinud pikad ostusabad loomakontidele, kus iganes neid müüakse.

Vilets lõikusperiood valmistab Venemaal raskusi tsiviilelanikkonnale. Eesti ja Läti tootsid omal ajal küllalt toiduaineid ja varustasid isegi Leningradi ja „külalisi" Venemaalt, kes saabusid suurel arvul sinna, et osta kõike nähtavat-saadavat. Seda aga ei esine enam. Liha ei eksisteeri eesti ärides.

LIHA KADUS ÄRIDEST

Kaubad saabuvad tavaliselt kell 4 pärast lõunat, et anda töötavatele naistele ostuvõimalusi. Kuid mittetöötajad — vanaemad — ootavad juba enne seda tundide viisi, tihti asjatult. Leiba siiski jätkub, kuigi kvaliteet on vilets. Kõik muu — piim, või, juust, munad, kanaliha — tuleb nähtavale ainult juhuslikult. Ka kartulite varud on vähesed möödunud sügisest saadik. Lätis on olukord veelgi hullem. Liha kadus äridest juba aasta tagasi ja eestlased on saatnud toidupakke oma läti sõpradele. Toiduraskused Eestis ja Lätis tekkisid möödunud aasta viljaikaldustega, tuli raskusi loomade toitmise ja sigitamisega.

Eesti kolhoosides ja sovhoosides oli keelatud sügisel loomade arvu vähendamine. Riigimõisate juhtkonnale lihtsalt öeldi, et nad peavad loomakasvatust majandama oma kol-

(Järg lk. 2)

Lord Mountbatten mõrvati Iiri terroristide poolt

Inglise kuninganna sugulane riigimees ja sõjasangar 79-aastane krahv Mountbatten mõrvati iiri terroristide poolt koos 14-aastase pojapoja ja 15-aastase meeskonnaliikmega. Terroristid olid pannud mootorpaati, millega lord Mountbatten läks kalale, 50 naelase pommi. Üheksaliikmelisest seltskonnast Mountbatteni tütar ja teine lapselaps, said raskesti haavata ja osa on kadunud.

Iiri terroristide kommunistlik grupp teatas juba varem atentaatide kavast kuningliku perekonna vastu.

Vene balletitäht valis vabaduse

Bolshoi balleriin Ludmilla Vlasova on tagasi Moskvas pärast ligi 74 tundi kestnud USA ja Vene diplomaatide vahelist kauplemist Kennedy lennuväljal, kus Aerofloti reisilennuk peeti kinni kuni selgus, et tantsitar lahkub vabatahtlikult. Tema abikaasa balletitantsija Alexander Godunov „hüppas ära" paar päeva varem ja sai USA-s asüüli. Ta on juba kolmas vene tantsija, kes jäänud maha ringreisidel.

Jüri Linale asüül Rootsis

STOKHOLM (EPL) — Ajakirjanik ja Eestist abiellumisega hiljuti Soome pääsenud teisitimõtleja Tartust Jüri Lina, kes on olnud elavas publitsistlikus tegevuses, tuli 26. juulil Rootsi ja palus siinsetelt võimudelt asüüli. Ta jääb nüüd Rootsi elama.

— Minu ajakirjandusliku tegevuse tagajärjel hakati kodumaal minu tuttavaid tagakiusama ja minuni ulatusid otsesed KGB ähvardused. Kuna praegustes olukordades Soome võimud ei ole võimelised minu julgeolekut garanteerima, siis olin sunnitud asüüli otsima Rootsist, ütleb Lina põhjuste kohta.

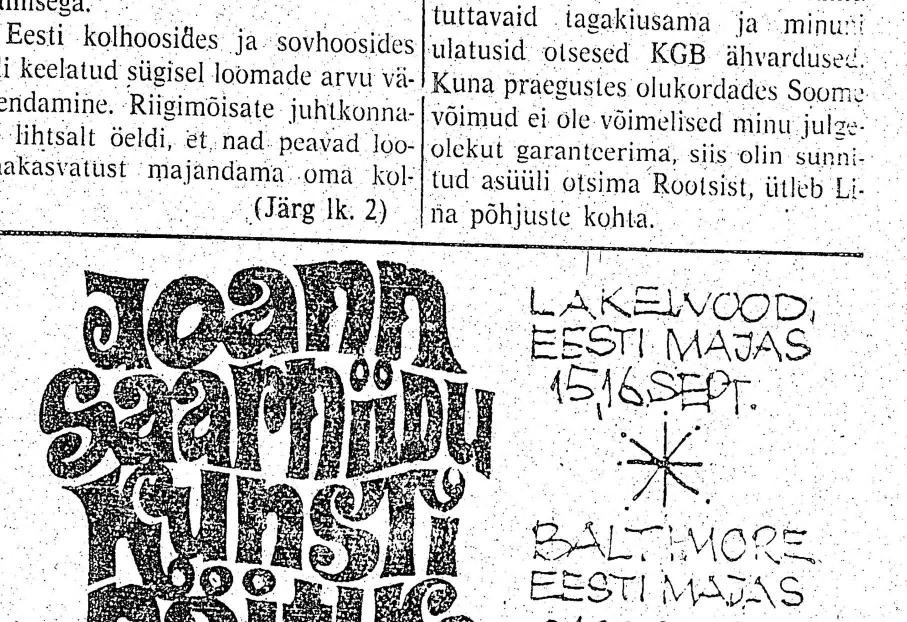

COSMOPOLITAN OPERA esitab
G. Puccini ooperi
LA BOHEME
kaastegev AVO KITTASK Marcello osas
Ryersoni teatris, 43 Gerrard St. East, Toronto
14. ja 15. septembril 1979 kell 8 õhtul.
Piletid saadaval „Meie Elu" talituses, Mt. Pleasant Rd. Pokos ja Eesti Abistamiskomitees.

VANCOUVERIS, EESTI KODU RUUMIDES
8. ja 9. sept., 1979, kell 1.00—9.00 p.l.
ABEL LEE
KUNSTINÄITUS
Valik loomingut 1969—1979
★
Avasõna: TOIVO LAANEMÄE, laupäeval, 8. sept. kell 7.00 p.l.
Järgneb Abel Lee ettekanne oma loomingust valguspiltidega.

Akadeemiline kodu korraldab
SÜGIS KOOLIHOOAJA ALGUSE
„PEO"
reedel, 14. sept. 1979 Tartu College'is

RIIGIVÕIM MAJANDUSES EI TÖÖTA

Kuhu jõuab välja piiramata krediidimajandus, kus kõik elavad võlgu lootuses kunagi maksta? Mõnigi meist küsis juba veerandsada aastat tagasi, kui jõudsime konservatiivsest Euroopast Uue-Ilma moodsasse finantsmajandusse. Vastus on meieni jõudnud pidurdamata inflatsiooni, tööpuuduse, tarbija ülemäärase nõudluse ja lõpuks ka langeva tööjõudluse näol. Sest palgad on tõusnud enne tööjõudluse suurenemist ja iga mees on majanduslike hüvede juurde püüdnud kaugelt enne palgatsheki saamist.

Kuid üksikinimene ei saa kõike süüd omaks tunnistada, sest suurimaks tarbijaks tööjõu ja toodangu järgi on endiselt jäänud riik. Vähe sellest, et riik on üha suurendanud makse, otsemakse ja kaudseid, ja on suunanud kodanikult ja tööstuselt kurnatud rahad ebaproduktiivseiks ülesanneiks. Et oma paisuvat bürokraatiat ja nende väljamõeldisi küllaldaselt toita, on riik pidanud laenama väljast ja on pidanud suurendama käibeloleva raha hulka.

Nüüd ongi uus generatsioon USA majandusteadlasi jõudmas uutele, ja kunagi vanadele, seisukohtadele, et riik ise on olulisemaks inflatsiooni ja selle kaasnähete tekitajaks ja on võtnud töötajalt ja tootjalt usalduse oma töö tulemuste kasulikkusse. Sest riik võtab sellest suure osa omale. Pealegi on nätteks USA majanduslik kompleks, riigi ja erasektoris, kasvanud nii suureks ja keeruliseks, et ka riigiaparatuur pole võimeline seda korraldama. Nad ütlevad: „Valitsus on vabaks teinud raha ja krediidi palju kiiremini, kui eramajandus suudab toota. Tulemuseks on, et liiga palju raha ajab taga liiga vähe kaupu. Kaupade vahendaja on harjunud, et ükskõik milline hind, ostja leidub alati.

Kuna inimesed ei näe ega loodagi enam inflatsiooni peatumisele, siis kulutavad nad raha sama kiiresti, kui kiiresti selle saavad. Tulemuseks ongi, et säästude tõus pankades on kiiresti langenud ja säästraha hulk investeerimisteks vähenenud. Kuna investeerimiskapital on kahanenud, siis on tehniliselt kunagi eesrindlik USA tööstus vananenud ja võimetuks osutunud turgudel võistlema. Kuid valitsus ei võta ainult tugeva osa ja taasinvesteerimisteks vajaliku kapitali maksude näol, vaid on asetanud majandusliku koormuse ka oma regulatsioonide näol. Loomulike tööseisakute kestel maksavad ettevõtted edasi tööliste palga kuni uue stardini ja vähendavad niimoodi töötaja-töötunni produktiivset jõudlust. Tööstuste ümbruse saastamise määrused nõuavad ettevõtteilt miljoneid dollareid seadmeile, mis toodanguks ühtegi lisa ei anna. Autohinnad on kiirelt kerkinud täispõlemise saavutamise nõudlustes.

Nii on valitsus sekkunud kogu sügavuses tööstusliku toodangu võimeisse toota ja suurendanud toodete hinda. Kui lisada sadandeile ja võib olla tuhandeile muile määrustele ja nõudmistele nagu sotsiaalala regulatsioonid, mis lasuvad kõik toodangul ja produkti hinnal, siis arvavad uued majandusteadlased, et inflatsioon ja selle kaasnähted ei saagi väheneda enne, kui valitsus erasektorist end välja tõmbab ja jätab majanduse ta enda loomuliku võistluse ning pakkumise-nõudmise hoolde.

Uued majandusteadlased soovitavadki suuremat stabiilsust riikliku ning seadusandliku aparatuuri funktsioonides. Näiteks: „rakenda püsiv rahaga varustamise poliitika pikkadeks aastateks, et võimaldada erasektorile korrapärast plaanimist. Võimaldada ainult pikaajalisi maksusoodustusi säästude ja investeeringute huvides. Hoidu järskudest maksusoodustuste muudatustest ja hoidu majanduse mõjustamisest riiklike puudujääkidega. Selle asemel balansseeri riiklikud eelarved. Vähendada valitsuse kulutusi eriti sotsiaalheaolu alal. Piirata kulutusi, siis tekib rohkem raha eramajanduses töökohtade loomiseks. Lõpeta valitsuse regulatsioonid, mis kulutavad raha, kuid ei loo rikkusi. Erguta kaupade saadavust ja toodangut tarbimise ja nõudmiste stimuleerimise vastu.

Olulisem neist on aga nõue, et valitsus vähendaks oma osatähtsust majanduses selleks, et isiklik algatus võiks jälle päevakorrale kerkida.

V.

Tiibklaverid — Pianiinod
Petrof, Bluthner, Forster, j.t.
Uued ja renoveeritud.
Kitarrid, akordionid ja teised.
MUUSIKARIISTAD
Parandus. Üürimine.
REMENY
house of music Ltd.
553 Queen St. W., Toronto M5V 2B6, Ont. — Tel. 363-1966, 363-2750

AKTUAALSEL TEEMAL

USA LÄHIS-IDA POLIITIKA RASKUSTES

USA „ostis" enam kui 5-e miljardi dollari eest Iisraeli-Egiptuse rahulepingu. Selle õilis eesmärk oli, et läbirääkimiste teel jõuda Lähis-Idas täieliku rahuni. Et ka kõik teised Iisraelile vaenulikud naabrid, kuid eriti PLO, Palestiina põgenike esindajad, tuua ühise laua taha. Kuid see ei ole õnnestunud. PLO ei tunnusta Iisraeli ja Iisrael keeldub nendega läbirääkimisi pidamast. PLO on saanud Iraani Khomeini moslemite riigi loomisega uut tuult purjetesse. PLO-l on suur mõju Araabia õliriikides ning USA-l on oht, et Lähis-Ida õlid ära lõigatakse. Selle olukorra lahendamiseks astus USA saadik Andrew Young ilma presidendi ja välisministri teadmata PLO esindajaga läbirääkimistesse. Iisraeli nõudel ta pidi oma ametist loobuma. Kuid see põhjustas suure tüli senini aktiivse ja ühes leeris töötava kahe grupi — USA juutide ja neegrite vahel.

Iisrael on nüüd küll kindla plaani järele loovutanud järk-järgult okupeeritud Egiptuse territooriumi osasid Egiptusele. USA on ka mõlematele pooltele tasunud lepingu täitmise eest lubatud hüvitusi. Egiptus saab tagasi oma okupeeritud Siinai kõrbe alad ja USA toetusi veel pealekauba. Iisrael saab suuri toetusi selleks, et ehitada Negevi kõrbesse uusi lennuvälju nende lennuväljade asemele, mis ta loovutas Egiptusele.

Vaatamata sellele ei ole loodetud rahu Lähis-Itta saabunud. Sõda Iisraeli ja Palestiina vabastamisorganisatsiooni vahel Iisraeli idapiiril käib täie hooga edasi. Iisraeli lennukid pommitavad PLO asukohti Liibanoni territooriumil ja PLO terroristid teevad rünnakuid Iisraeli piiridel. Iisraeli-Egiptuse rahu suured ja õilsad plaanid, et Iisraeli kapital hakkab ehitama tööstusi Egiptusse ja paljud miljonid töötud egiptlased saavad tööd. Et suured turistide hulgad hakkavad külastama Egiptust ja toovad vajalikku välisvaluutat maale. Need ei ole teostunud.

Iisrael on okupeeritud maa-alad küll loovutanud, kuid lahendamata on Iisraeli riigi rajamisel Palestiinast välja aetud mitme miljoni palestiinlase küsimus, mida esitab PLO, kelle juhiks on Yasser Arafat.

Liitunud Rahvaste Organisatsiooni resolutsioon nr. 242 rääkis ainult palestiina põgenikest, kuid ei rääkinud Palestiina riigist, ega PLO-st. Pärast seda kui USA-le sõbralik Iraani shahhiriik muutus Khomeini moslemite revolutsiooniliseks terrori riigiks, mis on vaenulik Iisraelile ja sõbralik PLO-le, on olukord Lähis-Idas muutunud Iisraelile ja USA-le kahjulikumaks ja PLO-le ja araablastele kasulikumaks.

PLO ei taha enam leppida LRO resolutsiooni nr. 242 tekstiga, vaid nõuab uut resolutsiooni, kus tunnustatakse PLO-d kui Palestiina riigi esindust.

USA on mures oma Pärsia lahe ja Lähis-Ida õlide pärast, sest OPEC'i õliriikide peres on Iraani välja langemisega jõudude tasakaal muutunud USA-le ebasoodsaks. Tõsteti õli hinda 50% võrra ja uus õlihinna tõstmine võib igal ajal jälle aset leida. Kuid PLO-sse kuuluvaid palestiinlasi on massiliselt tööl Pärsia lahe õlimaades ja need võivad ühel päeval sealsed õliseadmed hävitada, kui nende nõudmisi ei täideta. Ligemale üks miljon palestiinlast asub veel Iisraeli naabermaades, kuid eriti Liibanonis laagreis.

PLO nõudmiseks on, et luuakse okupeeritud Jordani jõe läänekaldale PLO administratsiooni all Palestiina iseseisev riik. Selle vastu ei ole mitte üksi Iisrael, vaid ka Jordaania, sest PLO-d peetakse Moskva kliendiks.

Praeguse konflikti raskuspunkt seisab selles, et PLO ei tunnusta Iisraeli riiki ja Iisrael on saanud USA-lt lubaduse, et niikaua, kui PLO ei tunnusta Iisraeli riiki, ei pea USA PLO-ga läbirääkimisi. Kuid USA Iisraeli-Egiptuse rahulepingu eesmärk oli tuua kõiki Iisraeli ka teisi vaenulikke naabreid ja nende hulgas ka PLO esindajaid ühise rahulepingu sõlmimiseks ühe laua taha.

USA saadik Liitunud rahvaste Organisatsioonis, Andrew Young astuski Kuwaiti diplomaadi korteris PLO esindajaga läbirääkimisi pidama. USA oli aga lubanud, et USA esindajad selliseid läbirääkimisi ei pea. See oligi põhjuseks, miks president J. Carter oli sunnitud A. Youngi oma ametist vallandama. Kuid see ei ole Iisraeli olukorda parandanud, vaid hoopis halvendanud. Selle tõttu on puhkenud USA neegrite ja USA juutide vahel raske tüli, sest USA neegrid pidasid A. Youngi oma tähtsaks juhiks pärast Martin Luther King jr. tapmist. USA juudid ja neegrid olid senini olnud alati ühes leeris ja olid mõlemad ajanud eriti liberaalset poliitikat.

Tülisse on sekkunud USA lõunapoolsete kristlaste kongress, mis koosneb peamiselt USA neegrite inimõiguste eest võitlejatest. Selles olukorras otsib J. Carteri administratsioon keerulisse olukorda lahendust. Püütakse rahustada neegreid ja rahustada ka USA juute. President J. Carter saatis oma erivoliniku Robert Strausi Iisraeliga läbirääkimisi pidama. Kuid Iisrael ei teinud mingisuguseid järeleandmisi. Olukorda dramatiseerib veel teade, et Egiptuses avastati mässuplaan president A. Sadati kõrvaldamiseks ja tehti vangistusi.

Need sündmused näitavad, et USA poolt rohkem kui 5 miljardiga „ostetud" Lähis-Ida rahuplaan ei tööta. Lähis-Ida iidne tülikolle köeb edasi.

AJK

HITLERI VALLUTUSED STALINI ABIGA

GEISLINGEN („Meie Elu" kaastööliselt) — Kurikuulsa Ribbentrop-Molotovi pakti 40. aastapäeva puhul ilmus mõningates saksa publikatsioonides vastavaid kirjutisi, ehkki mitte kõigis, eriti mitte n.n. „õuepressis". Juhtkirja pakti sõlmimise aastapäeva puhul avaldas nimekamaid päevalehti „Die Welt", mille Ida-Euroopa eksperdiks on Eestis sündinud publitsist dr. Carl Gustaf Ströhm. Viimane kirjutab pealkirja all „Abi Stalini läbi" järgmist:

„Mõne päeva pärast möödub 40 aastat päevast, mil Hitler päästis rünnakuga Poola vastu lahti Teise Maailmasõja. Sel puhul avaldatakse nii läänes kui ka idas mälestusartikleid ja proklamatsioone. Hitleri hukkamõistmisel peasüüdlasena pole kahtlust. Raskemaks kujuneb aga kui küsida tolleaegsete kaassüüdlaste üle ning võtta arvesse jõudusid ja tegureid, mis selle saatusliku päeva üldse võimalikuks tegid.

Täna (lehe ilmumise kuupäev 23. aug.) 40 aastat tagasi 23. augustil sõlmis tookordne riigi välisminister Ribbentrop nõukogude välisasjade rahvakomissar Vjatsheslav Molotoviga pahaendelise Hitler-Stalini pakti, mis läks ajalukku. Selle pakti salalepingus polnud üksnes ette nähtud Poola jagamine, vaid kogu Ida-Euroopa jagamine Hitleri-Saksamaa ja N. Liidu vahel. Hitler sai Poola kuni Bugi ja Narevi jõeni — peagu täpselt selle jooneni, mis moodustab praeguse Pooda idapiiri. Poola alad, mis asuvad rohkem idas, nagu Lemberg, Volõnia ja Brest-Litovsk, sai N. Liit. Ilma selle paktita poleks Hitler võinud sõda Poola vastu üldse võita. Veidi aega pärast sakslaste rünnakut alustas ka punaarmee liikumist Poola vastu. Nõukogude aktsioon lõppes Poola lääne-ukraina ja valgevene alade annekteerimisega, samuti kümnete tuhandete poola sõdurite ja tsivilistide vahistamise ja deporteerimisega. Tuhanded poola ohvitserid mõrvati Stalini salapolitsei poolt Katõni metsas.

Aga see oli ainult algus.

Balti riigid Eesti, Läti ja Leedu vallutati

hoolimata sõlmitud mittekallaletungi- ja sõpruslepingutest äkkrünnakuga nõukogude üksuste poolt ning kaotasid oma iseseisvuse. Massküüditamised ja nõukogude salapolitsei kirjeldamatu terror olid esimesteks resultaatideks „vabastamisele" punaarmee poolt, mis järgnes vastavalt Hitleriga sõlmitud salalepingule.

Rumeenia sunniti Hitler-Stalini jagamislepingu põhjal 1940. a. suvel loovutama N. Liidule Bessaraabia ja Põhja-Bukoviina. Soome, mis keeldus alguses andma maanäljasele N. Liidule Karjalat ja Leningradi lähistel asuvaid alasid, rünnati nõukogude poolt Talvesõjas. Pärast vaprat vastupanu väikse ja sõjaliselt nõrgema rahva poolt lõppes sõda 1940. a. varakevadel Karjala ja Viiburi kaotamisega. Poleks soomlased vastupanu avaldanud, oleksid nad nagu nende naabrid lõunas, N. Liidu poolt neelatud ja sovetiseeritud.

Konflikt Hitleri ja Stalini vahel algas

alles siis kui mõlemad diktaatorid ei jõudnud kokkuleppele uute saakide jagamisel — nimelt Molotovi külaskäigu puhul Berliini 1940. a. detsembris. Enne seda valitses kommunistliku Moskva ja rahvussotsialistliku Berliini vahel otse uskumatu ja imestusväärne üksmeel. Mõned nädalad pärast sõja puhkemist Hitleri ja läänеriikide vahel tegi Molotov Inglismaa ja Prantsusmaa avalikult naeruväärseks, kuna need asusid rahvussotsialistliku ideoloogia vastu võitlema relvaga. Euroopa kommunistlikud parteid, kaasa arvatud nõukogude eksiilis vegeteerunud saksa kompartei, olid — vähesed erandid välja arvatud — Stalini-Hitleri paktiga päri. Prantsuse kompartei sheff Maurice Thorez nõudis oma parteilt koguni Prantsusmaa sõjaliste pingutuste Hitleri vastu saboteerimist.

Kui tänapäeval püütakse nõukogude poolt varjata tookordset käsilust Hitleri ja Stalini vahel ning kui levitatakse versiooni nagu tahtnuks Moskva selle lepinguga „aega võita", siis ei vasta need vabandused ajaloolisele tõele. N. Liit ei võtnud üksnes osa Hitleri vallutuspoliitikast, millega ta haaras oma osa saagist. Ta tegi selle vallutuspoliitika võimalikuks selle tõttu, et hoidis Kolmanda Riigi seljataguse vaba. Ka võimaldasid nõukogude vilja- ja õlisaadetised Hitleril marssida Norra, Taani, Hollandi, Belgia, Luksemburgi ja Prantsusmaa vastu. Palju vihjab sellele, et

Kreml püüdis Hitleri konflikti läänеriikidega edutada

kurnamis- ja hävitussõjast Inglismaa vastu profiiti lõigata ning seega taotleda nõukogude ülemvalitsust Euroopas. Hitleri rünnak 22. juunil 1941 tõmbas nõukogude kavadele esialgui kriipsu peale. Aga lõpuks saavutas Stalin oma suurima triumfi: Moskva ülemvalitsus Euroopas Elbe jõeni.

Sellel 23. augustil, mil 40 a. eest hiljem Nürnbergis hukatud Ribbentrop Moskvaga nii edukalt läbirääkimisi pidas, peaks ka sellele mõtlema, et Stalin unistas oma elu viimastel päevadel konflikti õhutamisest Saksa Liiduvabariigi ja läänеriikide vahel, et sellega stabiliseerida nõukogude võimu.

Kui mõelda 1. septembrile 1939, ei tohiks seda saatuslikku augustikuu päeva Moskvas unustada. N. Liit ei saa ennast alatiseks sellest küsimusest välja laveerida, miks ta aitas Hitleril selles otsustavas faasis teed ette valmistada."

-kk

☆

(Lähemalt paktist lhk. 5)

Eestlased . . .

(Algus esiküljel)

hooside toidu-tagavaradega. Loomatoidu lisandit lubati neile saata Venemaalt. Kuid see lisavarustus kunagi ei saabunud. Tulemuseks: tuli tappa talve jooksul rohkem loomi. Ja kuna kolhoosi-majapidamine on enamikus elektrifitseeritud, siis „elektri kokkuhoiu" tulemusena (elektrivool oli tundideks välja lülitatud) surid paljud loomad, kuna „kokkuhoiuga" oli takistatud nende jootmine-söötmine. Rahvas arvas, et loomapidamise raskused piirduvad ainult talvekülma tõttu. Kui aga liha poodidesse enam ei saabunud, siis rahvas (eestlased) tegi järelduse, et see läheb sõjaväe otstarbeks". Nii inglise konservatiivne päevaleht eestlaste lihapuudusest kodumaal.

LEIB JA RAHU

Sellega „eesti propaganda" loomakontide arvel inglise pressis veel ei lõppenud. Järgmisel päeval sama inglise päevaleht tõi pikema juhtkirja teemal: „leib ja rahu". Selles kommenteeritakse: „Eestlased on loomakontide järjekorras (maakeeles: sabast). Kui teie mõtlete sellele, et Eesti, endine vaba Balti riik, on saanud tunda 35 aasta jooksul teadusliku sotsialismi headusid ja põllumajandusmaana on isegi toitnud Leningradi, siis on see närvevapustav ilmutus. Siin võiks tuua paralleelnäitena sealiha puudust Wiltsi krahvkonnas. Tõeliselt nõukogude juhtimine on kohutav ja allakäiv. Toidupuudused on halvemad kui kümme aastat tagasi. Osalise põhjusena võime siin mainida toiduainete jaotamist ja osalt muidugi on viletsuse põhjuseks kollektiivsed farmid (kommunistliku terminiga: kolhoosid ja sovhoosid). On üldiselt teada Nõukogude Liidu karm kliima: sõjakate ateistide riigina ta (Venemaa) kannatab Jumala seaduse all.

Kuid see ei olnud kliima, vaid võimuaparaat, kes tekitas toiduainete puuduse loomade tapmise näol. Tulemusena, Nõukogude Liit omab liha ainult kolmes esinduslinnas — Leningradis, Moskvas ja Kiievis. Suuremad provintsilinnad üldiselt on kuude kaupa ilma lihata, kui mitte juba aasta. On tekkinud ostusabad vorstidele ja madala kvaliteediga peekonile. Selline talitusviis on nii halb, et ei ole vabandatav ühegi alibiga. Töölised ja talupojad, kelle nimel tekkis Nõukogude revolutsioon, on tänapäeval halvemini toidetud kui kümme aastat tagasi. Kui nad aga ootavad kanantlikult sabas, siis võibolla saavad mõne loomakondi.

John G. Diefenbakeri pärandus

John Georg Diefenbaker maeti möödunud kolmapäeval Saskatoonis, kus järelehüüde ütles peaminister Joe Clark, kes väitis, et J. G. Diefenbaker muutis Kanadat.

Kuid elevus tema ümber ei ole kadunud. Avati testament, mille ta tegi ainult mõni päev enne oma surma. Palju arutlusi on temanimelise ligi poole miljonilise fondi küsimuses. sellega kokku omas J. G. Dienfenbaker ligi üks miljon dollarit. Arvatakse, et testamendi tegemise juures tal ei olnud ettekujutust, et ta on nii rikas mees. Kõmu on eriti tekkinud selle ümber, et ta pärandas enamiku oma varandusest ülikoolile ja teistele heategevatele organisatsioonidele ja ainukesele järglasele, oma teise naise Olive ainukesele tütrele ja kasutütrele, selle lastele pärandas ainult 13.000 dollarit, mida peetakse väheseks.

Eesti Sihtkapital Kanadas
Annetused ja testamendi-pärandused on tulumaksuvabad.
Annetaja soovid täidetakse.
EESTI MAJA, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

Siiski see sisepoliitika ebakompetents, mis ei võimalda oma inimestele euroopalikku elustandardi, võib ehitada 12 nukleaarset ristlejat, laevastik, mis häirib juba ammu maailma-meresid. Võib-olla küttide ja sõjameeste rahvas (venelased!) võib põlata oma pastoraalseid naabreid. Hirmutatud, produktiivsed ja rahuarmastavad inimesed peavad neid (venelasi!) toitma oma viljaga".

VEENVAD FAKTID

Lugedes inglise juhtkirjaniku õpetlikke sõnu Venemaa bürokraatliku pankrot-majanduse teemal, kõlavad otse naiivselt „Kodumaa" (nr. 32) veerult loetud read ainel „veenvad faktid": „Tänavu kasvatatakse teraja kaunvilja 25 000 hektaril rohkem kui mullu. Paljudes kohtades on juba alanud viljakoristus. Suurenenud on veiste, sigade, lammaste ja kodulindude arv. Eriti suur on sigade arvuline juurdekasv (8%). Riigi ja kolhooside kapitaalmahutused põllumajandusse kasvasid 4%". Kommunistlikus bürokraatias kõik keerleb statistika ümber või nende propagandakeeles" arvuline juurdekasv".

ARTO

„MEIE RAHVUSLIKU JÕU TAGAVARAD EI OLE VEEL TÜHJENENUD"

Väljavõtteid Tartus ilmunud „Poolpäevalehest"

Eelmises numbris tõime väljavõtteid okupeeritud Eestis ilmunud poolillegaalsest väljaandest „Poolpäevaleht", mis lõpetas ilmumise võimude survel. Järgnevalt väljavõtteid viimastest vabasse maailma jõudnud numbreist — nr. 5 ja 7. Neis jätkatakse eriti taarausu põhimõtete esiletoomist.

„Poolpäevaleht" nr. 5 ilmus 9. detsembril 1978. Esimene ja teine leheküljon pühendatud taarausu olemuse ja eesmärkide selgitamisele, millest peaks kujunema eesti rahvuslik usk. On tsiteeritud ajakirjas „Hiis" nr. 4, 1933 avaldatud arutlusi ja põhjendusi.

Välisuudiste rubriigis märgitakse Gustav Suitsu 95-a. sünnipäeva, Golda Meir'i surma, prantsuse kirjanduspreemiate laureaate ja Eesti Kirjanike Liidu aastakoosolekut Stokholmis ning „World Literature Today" sügisnumbri ilmumist. Pikem järelhüüe on avaldatud itaalia kujutavkunstniku De Chirico surma puhul. Märgitakse, et Apollo 15 astronaut James B. Irvin esines 12. juunil 1978 Oleviste kirikus kõnega. Kui ta kuu pealt naasus maale, siis ta muutus usklikuks.

„SURM SIIN VÕI SIBERIS"

Tuuakse „Piik minevikku — 60 aastat tagasi". Selles kirjutuses loetletakse objektiivselt sõjalisi ja poliitilisi sündmusi Euroopas ja Eestis. Andrus Loos avaldab kaks katkendit poeemist „Kahe kuristiku vahel", mille motoks: surm siin või Siberis.

Artiklis „Tähistame inimõiguste päeva" märgitakse, et 30 aastat tagasi Liitunud Rahvaste Organisatsiooni poolt võeti vastu „Inimõiguste Üldeklaratsioon". Kuna selle tekst on juba varem avaldatud, siis tuuakse ära Prantsusmaa Rahvuskogu poolt 1789 vastuvõetud seletus inimese ja kodaniku õiguste kohta. See sisaldab 17 peatükki. Igast neist on toodud välja need põhimõttelised seisukohad, mis kehtivad vabas ja demokraatlikus ühiskonnas. Eriti rõhutatakse isikliku vabaduse ja vaba eneseväljenduse aspekte.

Juba ühes varajasemas numbris vaadeldi arvustava pilguga Robert Gray raamatut „Suguelu ja loomuvastasus". Ka selles numbris leiab see käsitlemist.

„Poolpäevaleht" nr. 7 ilmus 6. jaanuaril 1979. Peagu kahel leheküljel on toodud väljavõtteid taarausu häälekandjast „Hiis" nr. 2, 1930. Vihjatakse sellele, et ristiusk ei sisalda rahvuslikku omapära ega eestipärast ideoloogiat.

JÄÄME USTAVAKS OMA TÖÖLE

Kerkib küsimus — mis on tõeline ajend või põhjus sellelaadiliste uusliste mõtteavalduste esiletoomiseks? Kuna väljaanne oli „poolavalik", siis tuleb tegelik soov ja tahteavaldus paigutada ridade vahele mõnesse lausesse. Nii kirjutatakse: „Siis kui oleme loonud oma rahvusliku ideoloogia, kaovad ka isade ja poegade, vanemapõlve ja nooremapõlve vahelt maailmavaatelised lahkuminekud. Siis jääme ustavaks oma tõule. Meie rahvusliku jõu tagavarad ei ole veel tühjenenud. Meie oleme rahvusena kutsutud maailma selleks, et anda inimsoole midagi omapärast, väärtuslikku ja kõrget. Usume, et Eesti rahval seisab ees suur tulevik!"

Pilk minevikku — 60 aastat tagasi. Siin märgitakse: „Näärikuu esimesel nädalal 1919. a. peatati punavägede edasitung 30 km. kaugusel Tallinnast ja algas Eesti territooriumi taasavabastamine. Sellel sündmusel oli oluline tähtsus nii Eesti kui kogu Ida-Euroopa saatusele".

A. J. ja L. P. on avaldanud pihtimusliku essee põlvkondade tõusudest ja mõõnadest okupeeritud Eestis. See arutelu lõpeb kokkuvõttega, et viimane mõõnaaeg oli eneseteostuse taustal 70-ndate aastate keskel. Praegu näib algavat järjekordne tõus. Milleks see kujuneb, näitab läheb tulevik.

ARVUSTUS SANDENI TEOSELE

„Poolpäevalehes" nr. 7 on toodud ära Jüri Remmelgase arvustus Einar Sandeni teose kohta: „Mitme näo ja nimega". Selle raamatu kohta on varem meie lehe veergudel sõna võetud. Teose ainus tegelane suurekaliibriline spioon Haman-Tuldava töötab praegu Tartu ülikoolis dotsendina keeleteaduse fakulteedis. J. Remmelgase arvustus lõpeb hoiatusega: „Paljudel puhkudel on meie pagulased alahinnanud KGB tegevuse ulatust ja efektiivsust. Kuid KGB on võimsam ja tugevam kui seda julgetakse arvata. Sellest väljudes ja nagu hoiatuseks on soovitav Sandeni teost lugeda. Dokumentaalväärtusele lisab häid kõrvalväärtusi autori ladus kirjutusviis ja ainekäsitlus".

Kuuldavasti ilmus ka „Poolpäevalehe" nr. 8 veebruaris Eesti Vabariigi aastapäeva erinumbrina. Okupatsioonivõimud aga sulgesid selle väljaandmise, ehkki üheski numbris ei ilmunud kirjutusi, mis oleksid olnud ENSV kriminaalkoodeksi põhjal karistatavad.

USA müüb relvi Iraanile

Carteri administratsioon teeb ettevalmistusi miljarditesse dollaritesse ulatuvaks relvade müügi tehinguks Iraani praegusele Khomeini moslemite revolutsioonilisele valitsusele. Khomeini ei tunnusta mingil kujul inimõigusi, vaid rakendab hoopis vana-aegseid metsikuid meetodeid.

Selgub, et USA-l on üle 5-e miljardi väärtuses lepinguid shahh M. R. Pahlavi valitsusega, mille eest raha juba USA pankades. Eestkätt tahetakse täita neid lepinguid ja saata ära relvade tagavaraosi ja laskemoona. USA-s väidetakse, et Khomeini praegune süsteem on N. Liidu vastane .Kuid ta surub maha kurdide vabaduspüüdlusi.

Tuleb . . .

(Algus esiküljel)

te. Lydia Tõri deklameeris oma pühenduse Eestile, tema vabadusele ja võitlusele.

AKTUSEKÕNE

Eesti Vabadusvõitlejate Ühingute Liidu esimees USA armee aktiivreservi kolonel Ylo Anson analüüsis tänapäeva komplitseeritud olukorda, kus ei domineeri üks, kaks vaid kolm suurvõimu ja püüdis leida millised võimalused selle juures on jäänud meile vabadusvõitluse jätkamiseks.

Mõõduandvaiks tänapäeva maailmapoliitikas on USA, Hiina ja Nõukogude Liit. Need on kõik sõjalised suurvõimud. Võidujooks relvastuse alal on pingeline USA ja N. Liidu vahel. Keegi eioska arvata, mis juhtub, kui Moskva tunneb, et tema juhtimisel olevad sõjalised jõud ületavad olulises osas NATO omad. Kas alustatakse III Maailmasõda või püütakse saavutada ähvarduste teel oma eesmärke kommunismi levitamisel. Vene sõjalaevad liiguvad juba kõigil meredel. USA-s räägitakse vajadusest saata oma laevastik India ookeani, kus on küllalt suur oht, kuid see jääb nähtavasti teostamata sest vene sõjalaevad on ilmunud juba Ühendriige külje alla, Kariibia merre ja kasutavad Kuuba merebaase. Oma rand vajab kaitsmist.

Meie ei küüni suurvõimude tasemele ja seepärast asetame suuremale alusele oma sõna jõu. Siin on meie otseseks vastaseks N. Liit oma ekspansiooni ja propagandaga. Venelasi on palju igas Balti riigis ja kohalik keel ähvardab jääda teisejärguliseks keeleks. Vaatamata ajaloolisele slaavi mõjule Leedus, on sealse rahva vastupanu venestusele siiski suurem kui teistes riikides. Näiteks on Leedus veel kõik sildid ja tänavate nimetused leedukeelsed. Lätis on pooled vene ja pooled lätikeelsed. Eestis on kõik sildid venekeelsed. Eesti keel on kujunemas teiseks kohalikuks keeleks ja tõeliste estofiilide arv ei ole suur. Nõukogude propaganda on tuntav kogu maailmas. Heal paberil levitatakse ingliskeelseid propaganda-raamatuid. Neid leidub peagu kõigis USA raamatukogudes. Venelaste üteluse kohaselt neil on põhiseadus, mis kindlustab kõik inimõigused ja vabadused. Seal ei ole pangarööve ega teisi kuritegusi, millest kubisevad siinsed päevauudised. Olümpia mängude korraldamine Moskvas, tuleval aastal annab N. Liidule uusi võimalusi demonstreerida sotsialismi „suurt" edu naiivsete külaliste ees. Juba praegu tühjendatakse Tallinnas suuri korterimaju väliskülalisteks tarvis. Sealt väljaaetud elanikel tuleb leida peavari omal käel.

Mida saame meie teha oma sõnajõu abil? Vaatamata N. Liidu propagandale ja valeddle tilgub sealt välja teateid vägivalla kasutamise, inimõiguste rikkumise ja halva riigi majandamise kohta. Eriti olulised on teated sealsete dissidentide või inimõiguste eest võitlejate karmi kohtlemise ja raskete karistuste kohta. Kasutame neid õiguste rikkumisi ning püüame haarata igat võimalust, et levitada tõetruud pilti elu kohta N. Liidus. See aitab tasakaalustada Nõukogude propagandat.

TERVITUSED

Esimesena tervitas Võitlejate Ühingute Liitu 25. aastapäeva puhul aupeakonsul Ilmar Heinsoo. Ta märkis lühidalt millises raskes olukorras tuleb võitlejatel teostada välisvõitlust, arvestades seda, et paljudel vaba maailma poliitilistel juhtidel on selgroo asemel banaan, mis paendub igas suunas. Edasi tervitasid: Eesti Rahvusnõukogu USA-s esimees Juhan Simonson. Tema kirjaliku tervituse luges ette Harry Verder. Eestlaste Kesknõukogu Kanadas nimel tervitas Herald Teder. Endistest VÜL esimeestest kirjalikud tervitused olid Erih Kõivilt ja Herbert Puupillilt. Sõnaliselt tervitas August Nõmmik, kes tervitusele lisas, et meil tuleb ühise koostöö arendamiseks teiste ikestatud rahvastega, välja töötada ning selgitada uus sotsiaalne-majanduslik ning poliitiline jõudude grupeering Ida-Euroopa tarvis pärast seda kui N. Liitu enam ei eksisteeri. On võimalik kujundada seal uue elu alused, mis on kõigiti parem seal valitsevast korrast ja riigi kapitalismist. Selle ülesandega peaksid hakkama saama meie ja teiste ikestatud rahvaste noorema põlve teadlased, kes on saanud selleks küllaldase hariduse. Michigani EVÜ nimel tervitas Viktor Raag.

Kirjateel tervitasid EVÜ Rootsis, Manivald Randla Torontos ja sõjaaegne Saksa 16. armee ülem, kellele allusid Eesti piirikaitse ja politseipotaljonid Leningradi rindel.

Väliskülalistest tervitas Läti Daugavas Vanagis nimel M. Osols, Balti Sõjaveteranide Korpus Kanadas nimel S. Jokubaitis ja Ida-Euroopa Rahvaste Ühing Hamiltonis, nimel O. Bersitiss.

Nädalakroonika

RAHUTUSED KOSTARIIKAS

Nikaraagua naabermaa Kostariika, kus asusid Nikaraagua mässuliste Moskvast juhitud ja relvastatud sandinistade baasid, on sattunud nüüd ise sisemistesse raskustesse, algasid streigid, mida juhtisid Moskva saatkonna esimene sekretär ja kultuuriatashee. Kostariika valitsus saatis mõlemad N. Liidu diplomaadid maalt välja. Rahutused toimusid vene diplomaatide ässitusel sadamalinnas Limonis.

Karud ründasid Yellowknife lähedal asuvat väikelinna Fort Smithi. Loomad põgenesid metsatulikahjude eest, mis möllas linna lähistel. Linnas oli ligi 3000 elanikku. Karude hulk, kes tulid linna ulatas mitmekümnele. Nad ajasid taga jalgrattureid. 9 karu hukati politseinike poolt.

Equatorial Guinea diktaator F. Macias vangistati hunta poolt, kes tuli võimule ja asetati vanglasse, kust hulk poliitilisi vange vabastati. Ajalehtede teateil pidi vangistatud riigipea olema julm diktaator. Sõdurid, kes ajasid ametist ära aetud riigipead taga, leidsid ta jalutamas dshunglis. Ta palus ainult vett, kui teda tuldi vangistama.

Wilminghtonis USA-s toimus kohtumõistmine preester B. Pagano üle. 7 tunnistajat kinnitasid vande all, et preester on elanud kahepaikset elu, pidas preestriametit ja öösel röövis inimesi. Kui prokurör nõudis preestrile ranget karistust, ilmus kohtu ette tegelik röövel, kes tunnistas, et preester on süütu, kuna röövliks oli tema. Ta andis kohtule välja ka kõik asitõendid ja röövitud esemed.

Afganistani vabadusvõitlejad, kes võitlevad mitmes provintsis edukalt Moskvast võimule upitatud valitsuse vastu, kuulutasid välja uue moslemite valitsuse Islamabadis. Kolmes teises provintsis on vabadusvõitlejad ajanud punase valitsuse esindajad minema ja on võtnud võimu oma kätte. Afganistani pealinnas Kabulis valitses rahutu olukord ja 5000 N. Liidu instruktorit kogunesid Kabuli lennuvälja lähedale.

Maroko ja Alzheeria vahel ähvardab puhkeda sõda, kuna mõlemad maad taotlevad oma valdusse Hispaania endist koloniid Lääne Sahaaras, kus on maailma suuremad fosforiidiladamed. Praegu käivad võitlused Maroko vägede ja Alzheeria poolt toetatud Polisario geriljade vahel.

Kontroversiaalne Liitunud Rahvaste organisatsiooni USA saadiku ja neegrite õiguste eest võitleja Andrew Youngi lahkumine oma kohalt ja ka Julgeolekunõukogu esimehe kohalt kujunes dramaatiliseks. Julgeolekunõukogus pidi tulema häältamisele Araabia riikide poolt esitatud resolutsioon PLO tunnustamiseks Palestiina riigi ametlikuks esinduseks. USA praegune valitsus otsustas panna veto sellele resolutsioonile. Oma „luigelauluna" Andrew Young pidas juute, araablasi ja oma valitsust süüdistava kõne. Araabia riigid võtsid oma resolutsiooni tagasi, et päästa Andrew Youngi koomilisest olukorrast, kus ta pidi täitma oma valitsuse korraldust, mille vastu ta oli ja mille pärast ta patuoinana pidi lahkuma oma kohalt. Nii sai ta neegrite araablaste ja ka mõnede USA ringkondade suureks kangelaseks, kes päästis USA raskest konfliktist araablastega. USA-s käivad läbirääkimised juutide ja neegritevahelise konflikti lahendamiseks.

Põhja-Ontario metsades on rakendatud koolinoori, kellest 7 hukkusid tules, mille nad ise süütasid, et põletada raiestikku. Ainukesena pääses tulest 53. aastane indiaanlane, kes jooksis läbi leekidest, kus ta sai 25% tulehaavu oma kehale.

Rooma paavst Johan Paul II külastab Iirimaad, kus ta läheb ka kuulsale Knocksi allikale, mida peetakse pühaks paigaks oma imetegeva vee tõttu.

Möödunud nädalal langes Põhja-Ontariosse ühe N. Liidu raketi osasid. Üks kild kukkus abielupaar Sam Silli auto lähedale ja nad vaevu pääsesid surmast.

J. Clarki valitsus otsustas, et Quebeci provintsis tuleb ingliskeele kõrval lennuliikluse juhtimisel kasutamisele ka prantsuskeel, mille vastu olid varem piloodid. Ingliskeel on kujunenud rahvusvaheliseks keeleks maailma lennuväljadel ja nüüd Quebec teeb erandi.

Kanadas on moodustatud kodanike koalitsioon, mis võilteb Vietnami „paadipõgenike" massilise sissetoomise peatamiseks. Nad väidavad, et immigratsiooniminister tahab Kanadat asustada hiinlastega. Mark Ghyni artikli järgi on Puna-Hiinas 200 miljonit töötut hiinlast ja neist on vähemalt kolm milj. põgenenud peamiselt Hongkongi kaudu. Kanada seatuste järgi on igal immigrandil võimalus tuua sisse 15 isikut — sugulast ja sõpra: 50.000 toovad seega sisse 750,000 ja need 750,000 toovad juba sisse üle 11 miljoni, mis teeb ligemale poole Kanada praegusest rahvastikust jne. Immigratsioonisminister R. Atkey ütles, selle statistika kohta, et see on rassistlik tegevus.

Eriliseks üllatuseks oli teade, et **külaliste seas viibis endine Soome armee kolonel Paavo A. Kairinen,** kes võitles koos Eesti üksustega Soome idarindel. Teda tutvustas Priit Parming Ühendriigest. Kolonel Kairinen on tuline eestlaste sõber ja erakordne isik selle poolest, et tema pärast sõda siirdus Ühendriigesse ja astus reamehena sõjaväe teenistusse ning tõusis seal koloneli auastmesse. Saanud esimese, allohvitser auastme ta pidas juba ettekandeid USA Kõrgema Sõjakooli õpilastele partisaan- ja talvesõja kohta, käis mitmel pool maailmas ringi USA väeosade juures erilise nõuandjana ja koostas kogu Euroopa kohta NATO vägedele talvesõja ja partisaansõja taktika kavad. Mõned aastad tagasi ta arvati reservi koloneli auastmes. Tulles kõnepuldi ette ta tervitas eestlasi USA sõjaveteranide nimel ning avaldas lootust, et Eesti saab vabaks.

TEENETERIST HÄRM KORELE.

Ülemaailmse EVK esimees A. Jurs tegi teatavaks, et Keskuse juhatus on otsustanud vääristada Keskuse teenetemärgiga Härm Kore, kui teenekat vabadusvõitlejat ning endist Kanada EVÜL esimeest. Ta palus ette tulla aupeakonsul I. Heinsool, et kinnitada teenetemärk H. Kore rinda. See teostus suure aplausi saatel.

Lõppsõnas A. Jurs tänas nimeliselt kõiki esinejaid ning korraldajaid ja palus tulla mäele, Seedrioru Taresse aastapäeva pidu jätkama.

SELTSKONDLIK OSA

Peo marathon eeskava oli koostanud Raimond Tralla ja koondanud selleks hulga häid jõude Ühendriigest, Hamiltonist ja Torontost. Tegevad oli: Ene Rebane (deklamatsioon), Harry Verder, Aino Tera, Raimond Tralla, Hilda Sepp (laul ja mäng), E. Kalkun (klaver). Kanti ette rida originaalseid laule. Ühel nendest, „Võitlus", mille ette kandis R. Tralla olid L. Tori sõnad ja Taavo Virkhausi muusika, sai erilise aplausi osaliseks.

Hoogne tants kestis hommiku tundideni. Siis algas kojusõit.

Köögis hoolitsesid kogu õhtu virgad perenaised ja nende abilised Hamiltonist ja Torontost. Need olid pr-ad Voode, Lember, Alavee, Poom, hr-ad Lember ja Tooming. Kõigile tegelastele avaldati tänu ja jagati lilli. Vähem õnnetus juhtus ühe USA võitlejaga, kes komistas ja kukkus, nii et R. Tralla sai anda temale esmaabi.

Pidustus õnnestus üldiselt hästi, ainult endiste laskurite seas oli kuulda nurinat, miks seekord laskevõistlusi ei korraldatud.

„Võitleja" tuleb Torontosse?

Nagu kuuleme, olid Ülemaailmse Eesti Vabadusvõitlejate Keskuse juhatuse algatusel peetud Seedriorul laiemaulatuslik nõupidamine selle kohta, mis teha sõjameeste häälekandja „VÕITLEJAga", kui selle väljaandmine Saksamaal muutub raskeks. Koosolekust osavõtnud võitlejateühingute esindajate üksmeelne arvamine oli olnud, et „Võitleja" tuleb tuua Torontosse ja jätkata siin tema väljaandmist. Toimetus tuleks moodustada Kanadas. Kaastöö ja majanduslik toetus tuleks Ühendriigest. Teiste maade kaastööd loodetakse saada endisel arvul. Oli valitud eriline komisjon, kes hakkab selgitama küsimusi seoses lehe toimetamisega, trükkimisega ja majanduslike probleemidega.

AASTANE OMAVALITSUSE LOENDUS ALGAB JÄRGMISEL NÄDALAL

Aastane omavalitsuse loendus algab teisipäeval, 4. septembril, 1979. Selle kuu kestel külastab teid **vajaliku tõenduskaardiga varustatud loendaja** mõne minuti jooksul teie kodus ning küsib informtsiooni järgmisteks otstarveteks:

- haridusele minevate kinnisvaramaksude määramine avalikkudele ja erakoolide süsteemidele;
- omavalitsustele ettenähtud provintsi toetuste jagamine, et redutseerida kohalikke maksuarveid;
- vandekohtunike nimekirjade koostamine; ja
- elanike kohta informatsiooni kogumine omavalitsuse programmide teostamiseks.

Loendaja peab koguma sellist informatsiooni nagu nimi, vanus, staatus kinnisvara suhtes (omanik või üüriline), toetus koolile ning kõigi leibkonna liikmete elukohad.

Kui loendaja teid külastab, siis kontrollige, kas Enumeration Notice'is antud informatsioon on õige. Kui see seda ei ole, siis laske see parandada ja tõestage tehtud muudatused.

Kui teid ei ole kodus, siis jäetakse teile vastav teadaanne (Notice). Kui selles on vaja teha muudatusi, siis tehke seda ning postitage Enumeration Notice nii kiiresti kui võimalik teadaandega kaasa antud aadressiga ja margiga varustatud ümbrikus. Üksikasjalise informatsiooni saamiseks võtke kontakti lähema assessment office'iga.

Ontario Ministry of Revenue

SOOMEKEELSED SAATED TALLINNA RAADIOST PROPAGANDAÜLESANNETES

HELSINGI (M. E.) — 9. augustil tutvustati soomlastele Eesti raadio soomekeelseid saateid, mis koostatud Pentti Kemppaineni ja Leena Pakkaneni poolt. Propaganda kestis pool tundi.

Kava algas tuntuks saanud ajasignaaliga, mille järele kuulajad juhatati Eesti Raadiomajja, 5-ndale korrusele, kus asub soomekeelsete programmide osakond. Intervjueeriti üht kõige kauem aega seal töötanud inimest, Ester Püvi, kes hakanud tööle aastal 1947. Tema seletusel algasid soomekeelsed saated juba 1947. a. Eestist üle Läänemere. Siis töötas peale tema ainult kaks Artur Ader koos Taimi Seljamaaga.

Intervjuust selgus, et algul saated olid enamalt seotud eesti teemaga, nagu näiteks „Kas Eestis on võimalik eraauto või eramaja omandada" jne. Praegu aga sisustatakse programme rohkem teaduse, kunsti ja kultuuriga. Püvi on pannud ka tähele, kuidas arvamused, saadetud kirjade põhjal on muutunud N. Liidule palju positiivsemateks.

Ta sooviks ka, et soome kuulajad andestaksid Eesti Raadio poolt tehtude grammatikavead ja kirjutaksid neist toimetusele.

Vahepeal esines kõige rohkem soovitud ja kuuldud soomekeelsetes saadetes, Georg Ots „Saaremaa valsiga".

Kava kestel selgus, et kõige populaarsemaks saateks on „Kirjelaatikko", mida hakati toimetama 1951. a. Selles küsitakse, soovitakse laule jne. Intervjueeriti „Laatikko" teadustajat Kulle Raigi.

Soomest neile saadetakse kirju, aasta jooksul umbes 4000 ja nendes küsitakse eriasju, esitatakse helilaadisoove jne. Näitena luges ta mõned kirjad. Küsiti näiteks kui palju soome kuulajaid arvab ta olevat kesklainetel (argpäeviti kl. 11.15—12.00, õhtuti kl. 18.00—18.30 ning pühapäeviti kl. 10.00—11.15). Kulle Raig vastas, et igal juhul nii palju kui leidub küsimuste esitajaid.

Ansambel „Apelsin" poolt esitati populaarne laul „Ei ole kellelgi nii uhket ülikonda". Kulle Raig pidaski väga heaks, et praegu tuntakse Soomes suurt huvi mitte ainult Georg Otsa ja tema laule, vaid ka noorema muusikageneratsiooni vastu.

Eesti Raadio soomekeelsete saadete toimetus on kontaktis ka soome DX-kuulajatega juba kümne aasta kestel. Ühendustes Soome on esimesel kohal, teisel Rootsi ja kolmandal Lääne-Saksamaa. DX-büroo tegelane, kes muide nagu kõik teisedki intervjueeritud eestlased, rääkis sulaselges soomekeeles ilma aksendita, ütles küsimusele, kui palju nad saavad Soomelahe põhjapoolt kirju, et kui tuleb 100 kirja, neist umbes 70 on DX-sõnumid.

Eesti Raadio soomekeelsete programmide osakonnas tehakse tööd igal päeval, ütles üks juhtidest Martti Soosaar. Ta kuulab pidevalt, nagu ka teised, Soome Ringhäälingut. Lõpuks küsiti Soosaarelt, mis on soomekeelsete kavade eesmärgiks. Vastus jättis kuulajatele mulje, et eesmärgiks on ainult nõukogude propaganda tegemine. Soosaar seletas kuidas üks aasta enne YYA-lepingu sõlmimist (1948) hakati soomekeelseid saateid tegema (1947), lepingule soodsama atmosfääri loomiseks. See oligi Eesti Raadio ainukeseks eesmärgiks.

Üleskutse laulumeestele!

Kutsume kõiki eesti mehi — noori ja vanemaid, kellele meeldib laulda eesti laule, ühinema TORONTO EESTI MEESKOORIGA.

Koori esimeseks harjutuseks käesoleval aastal tuleme kokku teisipäeval, 11. septembril kell 7.30 õhtul, Eesti Maja keskmisesse saali.

Ligema informatsiooni taotlusel astuda ühendusse T. E. Meeskoori esimehe Heikki Paara'ga, tel. 626-3905 või koorivanema — Alver Rõika'ga, tel. 277-2071.

T.E.M. Juhatus

Protesteeriti Vene invasiooni vastu Tshehhoslovakkiasse

Venelaste invasiooni Tshehhoslovakkiasse 11. aastapäeva puhul toimus 21. augustil Torontos Nathan Phillipsi väljakul Raekoja ees Rahvusvahelise Kommunismivastase Liidu ja Tshehhoslovakkia Ühingu korraldusel protestikoosolek, kus nõuti Vene vägede väljaviimist Tshehhoslovakkiast ja poliitiliste vangide vabastamist. Protestikoosolekul esinesid kommunistliku Vene imperialismi hukkamõistvate ja ikestatud rahvastele vabadust nõudvate sõnavõttudega Tshehhoslovakkia Ühingu esindaja J. Corn, Toronto linnapea J. Sewell, Ontario provintsiparlamendi liikmed M. Campbell, dr. J. Dukszta ja üks konservatiivide esindaja. Kirjalikult olid protestikoosolekule oma tervituse saatnud opositsioonijuht P. E. Trudeau ja uusdemokraatide juht E. Broadbent. Kohal viibisid ka Toronto linnavolinikud J. Boytchuk ja T. Wardle.

Protestikoosolekust võtsid osa peamiselt tshehhid, ja ka mitmete teiste rahvusgruppide esindajad, mõned neist rahvuslippudega. Väiksem grupp eestlasi oli koosolekul Eesti lipuga. Kanti kommunismivastaseid plakateid. Koosolekul võeti vastu ja kirjutati kohalolnud organisatsioonide esindajate poolt alla protestiresolutsioon, milles nõuti Vene vägede lahkumist Tshehhoslovakkiast, poliitiliste vangide vabastamist ja vabadust kõigile ikestatud rahvastele. Eestlaste poolt kirjutas vastuvõetud protestiresolutsioonile alla Eestlaste Kesknõukogu Kanadas peasekretär E. Salurand.

Iga uus „MEIE ELU" tellija aitab kaasa sisukamale ajalehele.

Eestlaste ajaleht „MEIE ELU" levib üle kogu maailma, kus asub eestlasi. — Tellige ja lugege „MEIE ELU". — Nõudke „MEIE ELU" proovinumbreid. —

„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas: 1 a. $24.00, 6 k. $13.00, 3 k. $8.50 USA-sse: 1 a. 26.00, 6 k. $14.00, 3 k. $9.00. Ülemeremaadesse: 1 a. $30.00, 6 k. $16.00, 3 k. $10.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $14.50, 6 k. $7.25. Kiri ja lennupostilisa USA-sse: 1 a. $16.50, 6 k. $8.25. Lennupostilisa Ülemeremaadesse: 1 a. $23.50, 6 k. $11.75.

„MEIE ELU" TALITUS
958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada

Tellimiskupong:

Palun saatke minule „Meie Elu" ..... kuuks.

Tellimisraha siinjuures .....
(Tshekiga, panga rahakaardiga, posti rahakaardiga).

Nimi: .....

Postiaadress: .....

Kuupäev .....

.....
(Allkiri)

YOUR Independent Insurance AGENT "SERVES YOU FIRST"

H. KIRIK INSURANCE AGENCY
23 WESTMORE DR.
SUITE 404, REXDALE,
Ont. M9V 3Y7 — Tel. 745-4622

EI MINGIT KOMPROMISSI KOMMUNISTIDEGA
K. Päts — 1918

Saaremaa Ühisgümnaasiumi vilistlased ja endised õpilased: Vasakult: Leida Tõsine, Helgi Ots, Elfi Elb, Õie Riis, Eugenia Vallaste. 2. rida: Robert Kreem, Johannes Rosin, Kaalep Ots, Evald Vallaste, Want Kull, Lembit Riis Herman Reiart ja Ärni Käärid. Foto J. Säägi

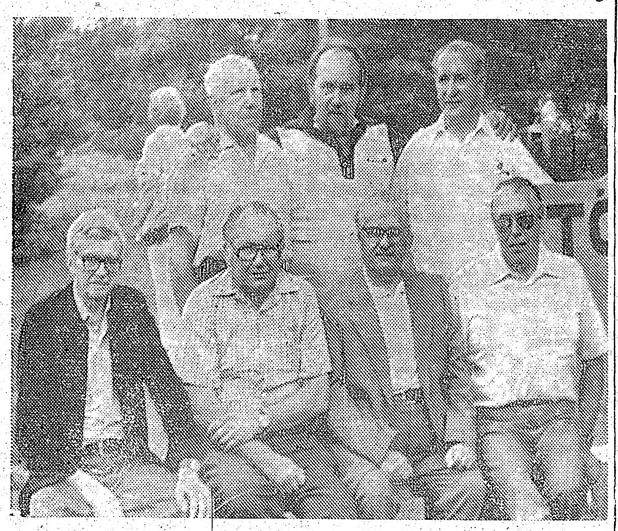

Kuressaare Tööstuskooli lõpetajad ajavahemikus 1932—1941. Ees, vasakult: H. Kull, A. Rosin, A. Alkok ja A. Mostel. 2. rida: S. Rauk, Ä. Käärid ja O. Tuulik. Pildilt puuduvad mitmed Torontos elavad lõpetajad.

Foto — J. Säägi

SAARTERAHVAS KOHTUS JÕEKÄÄRUL

Möödunud laupäeval korraldas Toronto Saarlaste Ühing oma traditsioonilise väljasõidu Jõekäärule, et veeta koos päev oma saartesõprade, tuttavate ja suuremaa külalistega.

Kokkutuleku raames toimus ka endiste Saaremaa Ühisgümnaasiumi vilistlaste ja õpilaste kohtumine. Kokku tulid ka endised Kuressaare Tööstuskooli lõpetajad, mis andis kokkutulekule erilise sisu.

Saarlaste Ühingu esimees Ärni Käärid ja abiesimees Arkaadi Rosin olid kibedasti ametis saabujate vastuvõtmisega.

Kogunes ka kaugemalt tulnuid saarlasi ja nende „muulastest" sõpru, teistest maakondadest.

Toidu valmistamisega tegelesid Saaremaa virgad perenaised Lehte Paara, Leida Tõsine ja Maimu Varik Õie Riisi juhtimisel.

Algul oli tulejaid kasinavõitu, kuid enne õhtut liikus rahvast kõikjal. Oli ka saunaleili proovijaid ja suplejaid. Parkimisplatsil seisis auto auto kõrval, neid oli seal viiekümne ümber.

Õhtupoolikul peeti võrkpallivõistlus kus mandrirahvas oli võidukas. Tööstuskooli mehed pidasid oma „konverentsi" haljal murul, kus meenutati minevikku ja arutati tuleviku probleeme.

— Mineviku mälestusi on palju ja kuluks mitu tundi, enne kui jõuaks neid kõiki läbi arutada, lausub kokkutuleku organiseerija ühingu abiesimees A. Rosin. Üksmeelselt arvati, et kokkutulekuid peaks korraldatama tihemini.

Saalist kostis aeg-ajalt helilindilt tuntuid viise ja saaremaa laule.

Videviku saabudes koguneti söögisaali einele, kus lauldi Ärni Käärid'i akordioni saatel Saaremaa laule. Mandrirahval ei olnud probleeme laulmisega, sest laudadel olid nägusa välimusega laululehed, kust saadi sõnad ning laulud kõlasid ilma märgatava aktsendita.

Loteriil oli rikkalikult võite ja ka võitjaid. Hinnalisemaks võiduks oli õhujahutaja. Looside müügiga oli agaralt tegev ühingu endise esimehe abikaasa Helgi Ots.

Vesteldi, tantsiti ja lauldi kuni varajase hommikutunnini.

J. S-gi

Majanduselu

GARANTEERITUD EHITUSED

Oleme näinud ülesvõtteid ajalehtedes murelikust majaomanikust kes näitab laia pragu keldri seinal või ust mida ei saa sulgeda alusmüüri vajumise tõttu.

Harilikult sellistel juhtudel on majaomanik kasutanud kõiki võimalusi, et ehitajat sundida parandama vigu ja viimase abinõuna on pöördunud ajakirjanduse poole. Kui omate maja, või kavatsete osta, mis on ehitatud pärast 1. jaanuari 1977, olete paremas olukorras.

Tänu uuele programmile, mis välja töötati ehitusettevõtjate ja valitsuse ühises koostöös, on alati võimalus pöörduda „Ontario New Home Warranties" poole abisaamiseks.

Alul oli see ainult vabatahtlik, kuid nüüd on ehitajatel kohustuslik registreerida ehitatud majad ja co-op apartmendid N.H.W.P. juures. Selle plaani alusel on:

1) Ostja sissemaks on kindlustatud kuni $20,000.00 kui ost tehakse registreeritud ehitajalt.

2) 5 aastane garantii suuremate ehitusvigade juures $20,000.00 ülemmääraga. Ehitaja vastutab 1 aasta, kuna N.H.W.P. järel valve alla kuulub järgmine 4 aastat.

3) Nõuanne ja kokkuleppe saavutamine vigade parandamiseks kuulub samuti N.H.W.P. ülesannetesse. Enamik ehitusettevõtteid on ausad, kes kasutavad oma oskust kvaliteetsete ehituste püstitamiseks. Ja enamik vastutavad nende poolt tehtud töö kvaliteedi eest, kuigi kõik see pole seaduslikult nõutav. Selle seaduse olemasolu aga kaitseb ostja huvisid.

Ostjal on soovitav selgitada, kas ehitajal on selle programmi registreerimise number ja kas osta kavatsetav ehitus on registreeritud.

Samuti tuleks ühendusse astuda ligema N.H.W.P. kontoriga, et selgitust saada millised vormid on vajalikud täita. See garantii on ülekantav ja müügi korral garantii kasutamata jäänud aeg kuulub ülekandmiscle uuele omanikule. Garantii ei kata ümberehitusi, suvemajasid ega üürimajasid. Igasugused parandused või juurdeehitused mis tehtud omaniku poolt, selle alla ei kuulu. Plaan katab enamiku ehituse juures ettetulevaid vigu.

H. Kivi

ÕIENDUS

Aario A. Marist kirjutab meile Montrealist, et „Meie Elus" nr. 33 ilmunud jutuajamises temaga on juhtunud eksitus. Anton Kasemets kutsus tema abikaasa Teesy kodumaale lavastama „Waterloo silla all", kus peaosa oleks Aario A. Marist'il. Kui nad jõudsid Tallinna, tuli kutse asuda Kuressaare teatri direktori kohale. Nad lõpetasid läbirääkimised „Estoniaga" ja sõitsid Kuressaarde. — „Waterloo silla all' lavastati Estonias Feliks Moori hiilgaval kehastusel peaosas, ütleb Aario A. Marist oma õiendavas kirjas.

SIIS KUI EESTI OLI ÕNNELIK

Dr. Heino Susi loeng Tartu College'is

Pooled kuulajaid dr. Heino Susi loengul olid noored, kes said annuse kirjandushikku süsti. Kogu ettekanne oli suur säde, et uut tuld tõsta Karl Ristikivi loomingule.

Ristikivi asus kirjanikkude rivisse võrdlemisi hilja. Ta esimesed raamatud on õnnelikust Eesti iseseisvuse ajast. Tähena kerkis kirjanduse taevasse „Tuli ja raud" ilmumine. Oma uudsuse tõttu võeti see raamat suure rõõmuga vastu, saavutas võistlusel esimese auhinna ja müük arenes kiiruga. Ristikivi omapära on see, et ta ei illustreeri inimesi ja raamatud läbivad ühe eestlaste generatsiooni.

Lektor vaatles peamiselt kolme teose tegelasi, kus on meie töölised, ärimehed ja haritlaskond. „Tuli ja raud", kus maa noormees, Andres Vanatoa, jätab adra maha ja siirdub vabrikutööliseks ning sureb hiljem kojamehena. Ta näeb töölisi just nii nagu nad meil olid. Nende hulgas polnud alguses ei sotsialiste ega kommuniste. Igas linnlases oli annus maainimest. Iga töömees oli midagi väärt ja nende hulgast kerkisid meistrid ja muud asjamehed. Vanatoa perekond teeb hoolega tööd. Poeg saadetakse Tartu ülikoli ja ema kirjutab pojale „Vabrikus aeti tööliste valitsuse kommunismi juttu. Ei see ole tööliste valitsus!"

Kirjanik suhtub, praost Tammiku näol, väga sümpatiseerivalt elatanud inimestesse. Vana kirikuõpetaja jätab kogudusega jumalaga, pakib asju ja mõtleb „Pidulikke hetki on elus vähe. Inimene on kui lepapõõsas ja jääb sinna, kus ta on kasvanud". Muide on R. usku suhtumine veidi negatiivne. „Usk on nagu pankrotti minek . . ."

Äriinimeste elu ilmnes „Õige mehe koda" ilmumisega punaste ajal. Rikas ärimees S. vaatab Hitleri Saksamaa poole ja loodab seega oma varandust päästa. Sakslastes näeb kirjaniku terav silm inimlikkust.

Haritlaskonna kujunemisel kirjeldab ta peamiselt ühe kooliõpetaja eluvõitlust. 1944 aastal jääb ka Ristikivil Isademaa maha, ta maabub Rootsi. 1946. a. ilmub valutavast südamest „Pilte ühest suvest". See on viimasest suvest Eestis, mil sõlmiti nõksudega Eesti-Vene pakt ja kõik vajus rappa. — Imelik kui palju võib vahest ühel päeval juhtuda! Kui paratamatu piinlik reaktsioon oli see meie sõjaväele. Nüüd on sellest kujunenud juba maailma probleem! Ka Soomes ei pecta enam riigile aktust, vaid Sibelius kontserti, mis toob saali puupüsti rahvast täis.

Ristikivi armastus on vaba ja õrn. Sümpaatia tekib nii aegamööda, et isegi ei märka. See on seda piinlikum, et kergendust ei tule kusagilt, muud kui mine võrku. (Inge ja leitnant Paju vahekord). Lektor tõmbas paralleele A. Tammsaare armastus tegelastega.

Kirjanik suhtub suure soojusega meie jaanipäeva pühitsemisele, mitte aga Võidupühasse. Raamatu ilmumisel tekitas see Rootsis suure meelepaha. Nimelt 1931 aastate ümber meil ei olnud Võidupühast suurt juttu. Siis aga leiti, et selle pühitsemisel on suur isamaaline tähtsus. K. Päts süütas Kadriorus tule, mille jalgratturid üle maa laiali kandsid. Ta jälgib ja kirjeldab üht sellist võidutule toomist hingitsevas laternas, kus pole uljust jalgratturil ega vaimustust publikul.

Kuulajad läksid rahuldustundega peale kohvitassi koju. Loeng võinuks siiski olla selgemalt piiritletud.

E. T. T.

UJUMISSPORT JÕEKÄÄRUL

....Ilusad ilmad ja 3-e instruktori õpetusel olid selle suve kasvandikel parimad võimalused oma ujumisspordi arendamisel ja eksamite sooritamisel.

Isegi eksamineerija oli eestlane, kes laste huvides Torontost iga kahe nädala järgi sinna sõitis, ning eksamid eesti keeles lasi teha, mida senini pole Kanadas toimunud. Vastavad märgid ja kaardid said 80 noort, neist pärisalgajaid 8, eelalgajaid 13, algajaid 11, veepealpääs 8, noored 15, keskmised 7, vanemad 7, eriklass 1 ja pikamaaujumistel 10.

Valguspeo nädalal alustati ühe, viie ja kümne kilomeetri ujumisega, millele registreeris 42 ujujat. Neist lõpetasid kõik 1 km, Vivian Oder, Juta Metsala ja Anita Niitenberg 5 km, ning Anu Jaanus, Valia Reinsalu, Silvi Pirn, Ruth Küng, Erika Randmere, Kadri Koop ja Lydia Vander Veen 10 kilomeetrit, mis on 400 ujula pikkust Jõekäärul.

Viimase nädala külma vee tõttu alla 60°F.) jäi paljudel see katse pooleli. Samuti jäi ära iluujumis-(synchronized)kursus ja esinemine, mis oli kavas. Siiski sai läbi viia viimased eksamid, kus läbi said Marika Meipoom, Alissa Puhm, Kristina Nõu, Aare Voitk, Erik Kalm, Mark Olup, Ülo Vainumäe, Kadri Koop, Aime Olup ja Karen Forbes. Ka toimusid 2-sed ujumisvõistlused 17. aug.-il, kus vee temp. oli 55°F ja 10 tublit ujujat võistlesid, jooksid sooja sauna vahet ja tehti üks rekord Valia Reinsalu poolt. Samal võistlusel jagati diplomeile lisaks ka E.S.S. Kalevi auhindu, mis jäid üle kevadel ja 15 ning vanemate tüdrukute auhind läks kasvatajale Anu Jaanus'ele. (Üks kange ujuja Jõekääru vetes iga päev, eriti külmas vees, oli aga suvitaja vanahärra Ilmar Tork, kes ei tundnud külma ujudes 10 pikkust, kui noored käisid ringi parkades.

Jõekääru püüdlikumad ujujad, kes said nahast kala, olid Betti Veenpere, Kai Rannik, Erik Küttis, Karen Forbes ja Tenno Andra, ning ujumisõpperaamatud said kingituseks perek. Veenpere, Voitk, Meipoom ja Puhm, kus on peres palju noori ujujaid.

Lõpuaktusel said rändauhinnad üheks aastaks järgmised noored: parim noorujuja tüdruk Valia Reinsalu (3-dat korda), Hopp & Traders Co Ltd. trofee, parim naisujuja Silvi Pirn (Technograph auhind), parim noorujuja poiss Hendrik Vasila (Potsepp-Poko auhind), parim meesujuja Toomas Palo (Later Insurance auhind).

Parim meessportlane oli Ülo Vainumäe, saades Hopp & Traders Co. rändauhinna ja naissportlaseks kujunes Juta Metsala (A. Kerson'i rändauhind). Esimest korda sel aastal said tunnustust ka noorsportlased, kelleks osutusid Valia Reinsalu ja Andrus Küng, saavutades hulk rekordeid spordivõistlustel nooremais klassides. Nemad saavad Toronto Eesti Ühispanga rändkarikad üheks aastaks. Veel on uue auhinna lubanud K & T Ltd. (Küng'i perek.), mis läheb parimale lauatennises tüdrukuile tuleval suvel.

Derek Pallandi võitis lauatennisefinaalis Thomas Mandra't, saades rändauhinna esmakordselt poistele.

Tennises olid parimad Villi Lomax ja Tracey Girolami, võites auhinna, mille on 1975 välja pannud kadunud Hardo Vasila.

Toimus ka võrkpalliturniir, kus suured poisid võitsid suuri tüdrukuid 2:0, ning kasvandikud võitsid kasvatajaid 2:1. Sellega lõppes väga tegevusrikas suvi Jõekääru staadionil, vetes ja palliplatsidel. Kõik kasvatajad, instruktorid, vetelpäästjad ja abilised väärivad üht sõna — aitäh!

M. K.

☆

P.-Am. Balti ujumisvõistlused toimuvad pühap., 2. sep.-il kl. 9 hom. Cleveland, Ohios, Case Western Reserve University ujulas. Informatsioon tel. 924-6028.

☆

Jõekääru teised ujumisvõistlused 17. augustil

TÜDRUKUD:

25 m. vabalt 9—10: 1. Valia Reinsalu 16.8, 2. Urve Voitk 28.0.

50 m vabalt 15—16: 1. Kadri Koop 51.2, 2. Karen Forbes 1:12.2.

50 m. vabalt 15 ja üle E.S.S. „Kalevi" võistlus: 1. Anu Jaanus 35.5.

25 m. selili 9—10: 1. Valia Reinsalu 20.0 (Rek.), 2. Urve Voitk 31.0.

50 m. selili 13—14: 1. Silvi Pirn 58.4.

50 m. selili 15—16: 1. Karen Forbes 1:13.1.

50 m. selili 15 ja üle E.S.S. „Kalevi" võistlus: 1. Anu Jaanus 47.4.

25 m. rinnuli 9—10: 1. Valia Reinsalu 25.5, 2. Urve Voitk 38.0.

50 m. rinnuli 13—14: 1. Silvi Pirn 52.2.

50 m. rinnuli 15 ja üle E.S.S. „Kalevi" võistlus: 1. Anu Jaanus 47.6.

z100 m. rinnuli 13—14: 1. Silvi Pirn 2:02.4.

100 m. rinnuli 15 ja üle E.S.S. „Kalevi" võistlus: 1. Anu Jaanus 1:48.8.

25 m. liblik 9—10: 1. Valia Reinsalu 19.3.

100 m. eristiil 9—10: 1. Valia Reinsalu 1:41.2.

POISID:

50 m. vabalt 11—12: 1. Aldrek Meipoom 43.1.

50 m. vabalt 13—14: 1. Jan Hopp 42.6.

50 m. rinnuli 11—12: 1. Aldrek Meipoom 1:01.1.

50 m. rinnuli 13—14: 1. Jan Hopp 58.2.

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD

Teeme uusi ja parandame vanu, samuti suvilate katuseid.

Helistada tel. 699-5295

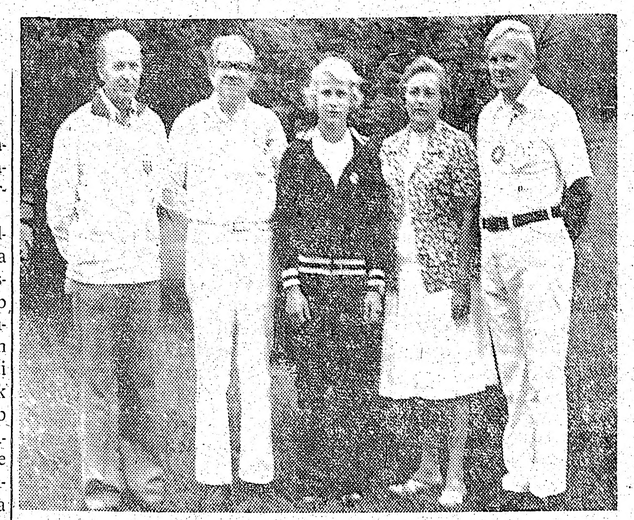

Jõekääru laste suvekodus oli tänavu kasvandikuks eesti noor Saksamaalt, kelle kulud kandsid mõned organisatsioonid ja isikud. Vasakult — sponsor Kalju Jõgi, kasvataja Endel Ruberg, kasvandik Saksamaalt Ülo Vainumäe, Naisseltsi esinaine Helju Novek ja suvekodu juhataja Jaan Veenpere.

Foto — J. Säägi

EESTI NOOR SAKSAMAALT VEETIS SUVE JÕEKÄÄRUL

Pärast pingsaid ettevalmistusi ja hästi õnnestunud valguspidu jäi suvekodu perele viimasel nädalal vabamaid päevi ka omavahelisteks koosviibimisteks, milledest oli tähtsam traditsiooniline lahkumisball, kus valiti suveprintsessid ja printsid.

Reede õhtul, enne suvekodu tegevuse lõppu, toimus söögisaalis personaali ja abistajate koosviibimine kohvilauas, kuna seltskondlikus ruumis toimus noorte omavaheline „intiimne" koosviibimine Jõekääru ball. Saal oli huvitavalt dekoreeritud ja „daamid" kommete kohaselt ballikleidites. Samas valiti väikeste printsessiks 7-aastane Kia Puhm ja printsiks samavanune Eero Voitk. Suurte printsess ja prints valiti hiljem. Nendeks said Tuula Hopp ja Peeter Pirn. Tantsuks mängis suvekodu oma orkester „Pirukas::. Mängisid vennad Hillar ja Aarne Tork kitarridel ja Regan Pallandi lõi trummi. Ägedam muusika tuli heliplaatidelt.

Laupäevane lahkumispäev oli jahe, vihmane ja sünge nagu lahkujate meeleolu, kuid aitas noortel lahkumist veidi kergendada ja vihma tõttu ei olnud pisaraidki palju märgata.

☆

Jõekääru suvekodus on varematel aegadel lapsi viibinud ka kaugematest maadest. 1973. aastal oli kasvandikuks Elyn Saar Iraakist. Tänavu oli tulnud Ülo Vainumäe Saksa maalt, kellele võimaldus sõit ja suvekodus viibimine siinsete heade inimeste abiga. Need abistajad olid: Energiline organiseerija Tiiu Pärnsalu, Eesti Abisatmiskomitee, aupeakonsul Ilmar Heinsoo, Kalju Jõgi, Hugo Lat r, Linda Pintson ja Toronto Eesti Naisselts, kes võimaldas Ülo'le tasuta suvekodus viibimise. Oleks tänuväärt, et ka tuleval aastal leiduks organisatsioone ja isikuid, kes aitaks mõnel kaugemalt pärineval eesti noorel veeta suvi Jõekäärul.

Ülo Vainumäe elab Saksamaal Oldenburgi linnas. Ta isa oli sõjavigastatu kes suri siis kui Ülo oli alles 3-kuune. Ülo'l on viis õde ja kaks venda. Ta räägib laitmatut eesti keelt, väga vähe märgatava saksa aktsendiga. Nende kodune keel on eesti keel, mis on pannud aluse ta heale eestikeele rääkimisele, sest Oldenburgis elab ainult 3—4 temavanust eesti noort. Ülo on spordimees. Sai suvekodus endale parima meessportlase tiitli ja kojuviimiseks väärika auhinna.

Lahkumisel palus Ülo kõigile headele inimestele, kes teda on aidanud ja tema eest on hoolitsenud edasi anda suurim tänu. Eriline tänu aga headele vaderitele, armsatele suvekodu pereemadele, mitmesuguste alade õpetajale E. Rubergile ning heale sõbrale Kalju Jõgi'le, kes tema eest otse isalikult on hoolitsenud ja teda Ontarios oma autoga ringi sõidutanud.

Ta ütles: „Mulle jääb Jõekääru igavesti meelde, viin siit endaga kaasa unustamatud mälestused, olen siit leidnud palju uusi sõpru. Ma ei saa nii pea tagasi tulla. Tulen siis kindlasti, kui olen jõudnud juba ise reisiraha teenida".

J.' S-gi

Algkoolis algab õppetöö

Eesti . algkooli .. õppetöö .. T.E.S. Täienduskoolis algab Eesti Majas, 958 Broadview Ave., esmaspäeval, 10. septembril kell 19.00. Esimene koolipäev ja avaaktus on ühine kõigile õpilastele. Edaspidi toimub õppetöö esmaspäeva ja teisipäeva õhtuti.

Eesti algkooli tegevus toimub koostöös Toronto linna haridusosakonnaga. Koolieelised on kõik Torontos ja ümbruskonnas elunevad lapsed, kes on vähemalt seitsme aastased. Vastu võetakse ka vanemaid õpilasi, kes veel senini ei ole käinud eesti algkoolis. Samuti on kasel aastal kavas vastu võtta uusi ja jätkata tööd seniste eesti keelt mittevaldavate õpilastega.

Kooliaasta sujuva alguse huvides palume lastevanemate abi selleks, et esimesel koolipäeval oleksid kohal nii uued kui ka senised õpilased. Lühidast avaaktusest võivad lastevanemad soovikorral osavõtta. Aktusele järgneb uute õpilaste registreerimine ja esimesed koolitunnid teistes klassides.

Palume kõiki selle teadaande lugejaid omapoolselt kaasaaidata, et see levineks igasse perekonda, kus leidub koolieelisi noori, kuna senised kogemused näitavad, et meie lastevanemail on tahet, aega ja ka võimalusi oma lastele eestikeelse hariduse pakkumiseks.

Õpilase eesti kooli saatmise kulud kujunevad sel aastal madalamaks kui varem, kuna kohaliku omavalitsuse haridusosakonna ja provintsi ning föderaalvalitsuse toetuste tõttu on näiteks kõik õppevahendid ja õpikud sel aastal kooli poolt ilma tasuta.

Koolikomitee

Jumalateenistus York kalmistul

Pühapäeval, 9. septembril kl. 2 päeval peetakse York kalmistu uues osas jumalateenistus. Teenib õp. O. Puhm. Mängib vaimulik orkester I. Korjuse juhatusel. Mälestamised.

Jumalateenistus Simcoe järve kaldal

Pühapäeval, 19. augustil toimus Toronto Kolmainu koguduse vabaõhujumalateenistus Simcoe järve kaldal perekond August Randsalu kodu juures. Kuigi nädal oli ilmastikupoolest ebasoodne, muutus see ilusaks pühapäeva hommikul ja võimaldas arvukalt ümbruskonna kaasmaalastel tulla jumalateenistusele oma suvilatest lähemalt või kaugemalt. Nii nagu varemail aastail oli ka nüüd osavõtt rohke. Jutlustas õp. O. Gnadenteich. Koraale saatis orelil hr. Georg Iltal. Looduslikult kaunis ja avaras ümbruses veedeti pärast jumalateenistust paar tundi. Kolmainu koguduse naisringi liikmed serveerisid einet. Lahkudes avaldati kindlat lootust et järgmisel aastal jälle samasse paika, millega ollakse harjunud aastast aastasse, jumalateenistusele kogunetakse.

Pensionäride väljasõit Simcoe äärde

Neljapäeval, 23. augustil tegid T. E. Pensionäride Klubi väljasõidu Simcoe järve ääres asuvasse Ontario provintsi Sibbald Point'i parki. Reis toimus kahe suure bussiga.

Pargis liitusid torontolastega mitmed Royal Beachis, Jõekäärul, Pefferlaw's ja mujal elavad klubikaaslased ning nende sõbrad.

Pargis liiguti ringi, mängiti kaarte, külastati muuseumi ja vana ajaloolist kirikut.

Kell 5 p.l. koguneti busside juurde kus lausuti mahajääjatele hüvasti.

J. S-gi

„MEIE ELU" talituses on müügil kõik paguluses ilmunud ilukirjandus ja suures valikus heliplaadid.

noor Saksamaalt,
sakult — sponsor
alt Ülo Vannumäe,
n Veenpere.
Foto — J. Säägi

VEETIS

nsoo, Kalju Jõgi,
Pintson ja Toron-
s, kes võimaldas
kodus viibimise.
ka tuleval aastal
oone ja isikuid.
kaugemalt pärine-
ta suvi Jõekäärul.
ab Saksamaal Ol-
isa oli sõjavigas-
kui Ülo oli alles
viis õde ja kaks
laitmatut eesti
märgatava saksa
kodune keel on
pannud aluse ta
ikimisele, sest Ol-
nult 3—4 temava-
lo on spordimees.
tale parima mees-
kojuviimiseks vää-

s Ülo kõigile hea-
s teda on aidanud
hoolitsenud edasi
Eriline tänu aga
armsatele suve-
e, mitmesuguste
. Rubergile ning
ju Jõgi'le, kes te-
lt on hoolitsenud
oma autoga ringi

e jääb Jõekääru
n siit endaga kaa-
ilestused, olen siit
sõpru. Ma ei saa
. Tulen siis kind-
nud juba ise reisi-

J. S-gi

eenistus
ve kaldal

gustil toimus To-
guduse vabaõhu-
ncõe järve kaldal
ndsalu kodu juu-
ilmastikupoolest
see ilusaks püha-
võimaldas arvu-
kaasmaalastel
sele oma suvila-
ugemalt. Nii na-
oli ka nüüd osa-
s õp. O. Gnaden-
orelil hr. Georg
tunis ja avaras
ärast jõmalatee-
Kolmainu kogu-
ied serveerisid
dlati kindlat loo-
stal jälle samas-
ilakse, harjunud
malateenistusele

äride
Simcoe
de

gustil tegid T.
ubi väljasõidu
suvasse Ontario
nt'i parki. Reis
tissiga.
ntolastega mit-
Jõekäärul, Pef-
avad klubikaas-
brad.
mängiti kaarte,
ja vana ajaloo-

busside juurde
jatele hüvasti.

J. S-gi

talituses on
uluses ilmu-
ja suures va-

40 aastat tagasi

HITLER MÜÜS BALTI RIIGID STALINILE

23. augustil ja 28. septembril 1939 sõlmiti Kremlis J. V. Stalini juuresolekul ja Adolf Hitleri volitusel n.n. Ribbentrop-Molotovi kokkulepped ja Saksa-Vene sõprusleping, mis jagasid Balti vabariigid ja Poola territooriumi rahvussotsialistliku Saksamaa ja kommunistliku Nõukogude Vene „mõjusfäärideks", s.t. anastamiseks. Nende lepingute ja eriti neile täienduseks koostatud salajaste lisaprotokollide — lepingute sõlmimisest on möödunud 40 aastat.

Järgnev kirjutus püüab neid kurikuulsaid Kremli ja Berliini diktaatorite „tehinguid" ja nende tulemusi, ulatust ja osatähtsust kirjeldada, toetudes usaldusväärsetele allikmaterjalidele, nii nagu need on diplomaatilistes dokumentides jäädvustatud.

Olulised dokumendid Hitleri Saksamaa Välisministeeriumi arhiividest, mis langesid sõja ajal USA ja Briti võimude kätte, uuriti läbi, tehti neist olulistema valik, tõlgiti ja avaldati trükis USA Välisministeeriumi, (Department of State) poolt Washingtonis, valitsuse trükikojas 1948. a. raamatuna: „Nazi — Soviet Relations 1939—1941, Documents from the Archives of the German Foreign Office." Need dokumendid annavad lähema ülevaate traagilistest ajaloolistest sündmustest 1939. a. sügisel Balti riikides.

Venelaste kätte langenud osa Saksamaa dokumentidest on aga olulistes osades seni avaldamata, kuna need on Kremli võimudele ilmselt kompromiteerivad. Mõned neist saksa dokumentidest avaldati okupeeritud Eesti propagandistide poolt väliseestlastele saadetud eesti- ja ingliskeelsetes trükistes.

500.000 LEHEKÜLGE

USA „Foreign Relations of the United States, Diplomatic Papers", sadades köidetes ja mitmes seerias avaldatud Briti „Documents on British Foreign Polycy 1919—1939", „Report on Foreign Affairs" ja „Survey of International Affairs", j.t. seni ilmunud (kokku üle 500.000 lk. autentseid) materjale, on eelnenud 30 aasta jooksul trükis avaldatud. Kõigi mainitud väljaannete trükid on aga ammu läbimüüdud. Neid leidub aga Kanada ülikoolide ja teaduslike rahvusvaheliste huvidega instituutide referents-raamatukogudes.

Välis-eestlastele on mõndagi teada 1939. a. teise poole „tehingutest" Stalini ja Hitleri vahel varem ajalehtedes ilmunud kirjutustest.

Meie anastatud kodumaal elunevatele eestlastele, isegi Eesti NSV ja Nõuk Liidu partei ajaloo „akadeemikutele" on see ajastu väga puudulikult ja erinevalt teada. Terve rida olulisi fakte ja ajaloolisi dokumente, mis näitavad tookordsete Kremli võimumeeste reeturlikke ja kahepaikseid tehinguid Hitleri käsilastega, on Kremli saladuste rüppe maetud. Kuigi USA, Briti ja Saksa diplomaatiliste dokumentide kogud on peale nende avaldamist lääneriikide raamatukogudes kättesaadavad ka neid külastanud soveti ajaloolastele ja diplomaatidele, on ilmselt teatud ajaloolised sündmused ja faktid avaldamiseks või viitamiseks Moskva võimude käsul keelustatud allikate hulka grupeeritud.

Järgnev kirjutus püüab objektiivselt valgust heita 1939. a. teise poole sündmustele, nii nagu neid eelmainitud teiste riikide diplomaadid on ametlikult jäädvustanud. Püüame piirduda peamiselt olulisemate valitud allikate otsese tõlke ja lühendatud kokkuvõtete esitamisega kronoloogilises korras. Erilist tähelepanu väärivad Ribbentrop-Molotovi lepingute ja salajaste lisa-protokollide detailid.

HITLERI TELEGRAMM

16. augustil 1939 Saksa riigi suursaadik, Friedrich-Wilhelm Count von Schulenburg, (USA väljend), telegrafeeris Moskvast Berliini oma Välisministeeriumi, et ta kohtus N. Liidu peaministri Molotov'iga, kes on ka välisministriks. Schulenburg raporteeris, et olulisteks läbirääkimisteks ja lepingute sõlmimiseks soovitakse Saksamaa välisminister J. von. Ribbentropi külaskäiku Moskvasse lähematel päevadel. (Muide: N. Liidu eelmine välisminister Litvinov paigutati N. Liidu suursaadikuks Washingtoni paar kuud varem, kuna sakslased ei tahtnud temaga kui juudiga üldse tegeleda.) Samas telegrammis on lisatud, et Stalini-Molotovi kavadest Balti riikide saatuse kohta ei olnud suursaadikul veel võimalik Kremlist selgust saada.

20. augustil Ribbentrop telegrafeeris Schulenburgile Moskvasse, (telegr. nr. 189, Very Urgent,): „Führer volitab Teid Molotovi poole pöörduma ja soovib, et lisatud Hitleri telegram Stalinile saaks kohe üle antud."

Hitleri telegrammist on olulisemad osad: 1) Hitler soovib Saksa—Vene kaubalepingu allakirjutamist. 2) Saksamaa soovib sõlmida N. Liiduga mittekallaletungi lepingut. 3) Hitler on nõus Molotovi poolt esitatud mittekallaletungi lepingu kavandiga. 4) Salajase lisalepingu üksikasjades saab kindlasti, peale mõningate Moskva soovide selgitamist kokkuleppele jõuda. 5) Pinge Saksamaa ja Poola vahel on tõusnud lubamatute piirideni. Hitleri poolt määratud välisministri külaskäik Moskvasse toimuks kas 22. või 23. augustil. (S.t. ülikiiresti, J.K.)

Sellele telegrammile oli lisatud eeskiri, et Hitleri telegramm Stalin'ile üleandmiseks saaks kirjutatud tavalisele paberile ilma mingi Saksa ametkandja kirjapeata. (Märkimisväärne eeskiri, J. K.)

Kaks tundi pärast Hitleri telegrammi Moskvasse jõudmist toimetas Schulenburg isiklikult selle koos venekeelse tõlkega Kremlisse.

Järgmisel päeval Schulenburg telegrafeeris Stalini vastuse Hitlerile, milles Stalin avaldab headmeelt nende riikide vahekordade paranemise, poliitilise pinge vähenemise kohta ja et ta soovib Hitleriga rahulikku koostööd. Ribbentropi konverents Moskvas ja Stalini—Molotoviga lepingute sõlmimiseks määrati Hitleri poolt 23. augustile.

22. augustil Hitler andis oma välisministrile blanko volituse lepingute ja muude kokkulepete sõlmimiseks Moskvas, mis allakirjutamisega kohe võivad jõustuda.

Sellest informeeriti ka Saksamaa liitlase Jaapani valitsust. Jaapanlased olid üllatatud põhilisest pöördest Berliini poliitikas.

LEPING

Ribbentrop saatjaskonnaga lendas Hitleri isiklikus lennukis, (Stalin muide ei julgenud kunagi lennukis reisida, J. K.) ja võeti Moskvas vastu eriti pidulikult ja soojalt. Saksa haakristi lipp lehvis lennujaama peavardas ja tervitust „Heil Hitler!" kuuldi paljude suust.

23. augusti õhtul Ribbentrop raporteeris Moskvast Berliini telegrammis 204, et esimene kolmetunnine konverents Stalini ja Molotoviga oli edukas. Balti riikide ja Poola territooriumi jaotamine Vene ja Saksa „mõju-sfäärideks", (spheres of influence), on võetud salajasse lisaprotokolli Kuna venelased ootamatult nõudsid, et Liibavi ja Windavi sadamate kasutamise õigus saaks ka protokollile lisatud, siis Ribbentrop palus Führeri kiiret täiendavat nõusolekut.

23. augusti hilisõhtust kuni järgneva vara-hommikuni konverentsil ja sellele järgnenud banketil värsked liitlased diskuteerisid rahvusvahelisi probleeme seoses Jaapani, Itaalia, Türgi, Inglismaa ja Prantsusmaa reageerimise võimalustega kui sõlmitud lepingute teade nendeni jõuab ja mida siis teha. Ribbentrop rahustas Kremli võimumehi. Banketil Stalin jõi „spontaanselt" Hitleri terviseks ja lausus: „Ma tean kuidas Saksa rahvas armastab oma Führerit, sellepärast tema, (s.t. Stalin), joob Hitleri terviseks." Hiljem Stalin andis oma ausõna, et N. Liidu valitsus võtab seda uut kokkulepet väga tõsiselt ja ei peta oma partnerit kunagi.

USA Välisministeeriumi tõlkes ja väljaannetes nimetatakse Ribbentropi-Molotovi 23. augusti kokkuleppeid: „Treaty of Nonaggression Between Germany and the Union of Soviet Socialist Republics." See leping koosneb seitsmest artiklist: 1) Lepingu osalised kohustuvad hoiduma igasugusest vägivalla ja agressiivsest aktsioonist ja igasugusest kallaletungist omavahel individuaalselt või koos teiste riikidega. 2) Kui ühele lepinglasele mõni kolmas riik tungib sõjaliselt kallale, siis teine lepinglane ei tohi mingil viisil toetada ega abistada seda kolmandat kallaletungivat võimu. 3) Lepinglased loovad nende valitsusvõimude-vahelise pideva kontakti konsultatsiooniks ja informatsiooni vahetamiseks, küsimustes mis nende ühiseid huvisid puudutavad. 4) Kumbki lepinglane ei tohi osa võtta grupeeringutest teiste võimudega, mis on sihitud teise lepinglase vastu. 5) Kui tekib lahkarvamisi või konflikte, siis need tuleb lahendada sõbralike läbirääkimiste või arbitratsiooniga. 6) Leping sõlmiti kümneks aastaks. Kui üks lepinglane ei ütle lepingut üles aastase etteteatamisega, siis leping pikeneb automaatselt veel järgnevaks viieks aastaks. 7) Leping kuulub viivitamatult ratifitseerimisele ja selle formaalsused peavad toimuma Berliinis. Leping koostati saksa ja vene keeles ja kehtestus kohe peale v. Ribbentropi ja Molotovi poolt Kremlis allakirjutamist.

SALAJANE LISAPROTOKOLL

Samal õhtul, s.o. 23. augustil 1939 sõlmiti ka „Secret Additional Protocol", (mainitud raamatu lk. 78, USA State Department'i väljaandes Frames 182—183, serial F. 19), mis koosneb neljast artiklist. Protokolli sissejuhatuses on fikseeritud põhialus, et lepingu sõlmimiseks volitatud ja allakirjutajad, s.o. Ribbentrop ja Molotov, Stalini juuresolekul), diskuteerisid rangelt konfidentsiaalselt nende respektiivseid mõjuvõimu piire Ida-Euroopas.

Artikkel I fikseeris territoriaalse ja poliitilise ümberkorralduse maaladel, mis kuuluvad Balti riikidele, loendades sulgudes Soome, Eesti, Läti ja Leedu. Leedu põhjapoolne piir moodustab Saksamaa ja Nõuk. Liidu mõjuvõimu sfääri piirjoone. Samas on määritletud, et lepinglased tunnistavad Vilno linna rajooni Leedule kuuluvaks. (Juba enne Saksamaa kallaletungi Poolale, lubati Vilno tagasi anda Leedule.)

2) Poola Vabariigi territoriaalse ja poliitilise ümberkorralduse juures mõjusfääride piiriks määrati Poola jõgede Narew, Vistula ja San'i joon. Küsimus, kas mõlemi lepinglase ühistes huvides on soovitav säilitada iseseisev Poola riik ja millistes piirides, seda saab kindlalt otsustada edaspidiste poliitiliste arengute kujunemisel. Igal juhul mõlemad lepinglaste valitsused lahendavad selle küsimuse sõbraliku kokkuleppega.

3) Soveti esindajad teatasid, et nad on huvitatud Bessarabiast. Saksa esindajad deklareerisid, et neil ei ole mingeid huvisid lõuna-ida Euroopas. (Seda sakslased aga varsti kahetsesid.)

4) See protokoll tunnistati lepinguosaliste poolt rangelt salajaseks.

Sõlmitavast lepingust ja salaprotokollist oli Berliini Välisministeerium oma valitsuse liikmeid ja diplomaate juba varem informeerinud. Saksa finantsminister Schwerin-Krosigk, kes viibis parajasti Roomas, saatis õnnitlustelegrammi Ribbentropile Berliini, ilmselt enne lepingu allakirjutamist Kremlis. Finantsminister samas telegrammis informeeris, et Itaalia välisminister krahv Ciano hoiatas teda, et kui Saksamaa tungib Poolasse, siis Hitleri kava võib ekslikuks osutuda ja Ciano arvates Inglismaa ja Prantsusmaa alustavad sõja Saksamaa vastu Poola liitlasena. Hitleri liitlased („Axis powers") vajavad veel kaks kuni kolm aastat, et majanduslikult võimeline olla sõjaks Inglismaa ja Prantsusmaaga.

Itaalia diktaator Mussolini saatis 25. augustil kirja Hitlerile, kinnitas täielikku nõusolekut lepinguga ja oli valmis sõtta astuma tingimusel, et Saksamaa varustab Itaalia vägesid sõjamasinate ja toormaterjalidega. Samast kirjast on andmeid, et sõda Poolaga toimub peale 1942. aastat, nagu Hitler ja Mussolini on eelmisel kohtumisel nõustunud.

J. Käis

(Järgneb)

Ärge tooge neid kaasa!

Kahjurid ja haigused, mis toodud Kanadasse taimede ja loomade saadustel, põhjustavad miljonite dollarite väärtuses kahju meie farmidele ja metsadele

Kui teie kavatsete tuua tagasi liha, loomi, puuvilja, juurvilja, taimi, mulda — pärige meilt enne järele!

Agriculture Canada

Miks mitte hülgeliha?

Newfoundlandist teatab „Report on Business" et elukälliduse tõusuga toiduaineteturul, hakatakse rahvusvahelist teed rajama hülgeliha turustamisele.

Eelmise valitsuse kalandusminister arvas, et praegu on see tööstus lapsekingades, aga usub, et varsti on peatähtsus hülgeliha õhtusöökidel. Senini on olnud hülge väärtuslik tugev nahk pea fookuseks ja küttidele sissetuleku allikaks. Probleem on see et kümned tuhanded tonnid hülgeliha jäetakse jää peale vedelema ja roiskuma. Küttimise aeg on väga lühike, puuduvad suured külmetusseadeldised ja vaid osa liha kasutatakse praegu otstarbekalt konservide tegemiseks, Umbes $500.000 eest läheb iga aasta väärtuslikku liha raisku.

Newfoundlandis turustatakse hülgeliha konserve, mis sarnaneb hautatud looma lihale. Suurtes müügikeskustes võib osta sügav-külmutuse hülgeliha aasta läbi. Tänavust saaki hinnatakse $6,5 miljonile ja Jaapan on sellest kaubavahetusest huvitatud.

Loodetakse et ka Põhja-Ontario toidu turg võtab vastu hülge maitsvat ujumiskoiva liha. Kuid üldiselt ei olda mitte väga optimistlik selle projekti juures, sest USA ignoreerib seda täielikult.

E. T. T.

Kiri Saksamaalt

VALIMISVÕITLUSE VIHANE START

GEISLINGEN („Meie Elu" kaastööliselt) — Ehkki liidupäeva valimised toimuvad alles tuleva aasta oktoobris, hakkavad juba nüüd kostuma parteide ringkondadest valimisvõitluse paroolid.

Tõuke selleks andis Franz Josef Straussi nomineerimine kantslerikandidaadina unioonparteide poolt. Poliitmagasin „Der Spiegel", mille väljaandjà Rudolf Augstein vahistati omal ajal tolleaegse kaitseministri Straussi korraldusel, avaldas mitu nädalat vihaseid lugejakirju Straussi aadressil. SPD-liider Brandt nimetas Straussi jõujaamaks ilma kaitsekorkideta. Sellele andis kõva sõnaga Strauss tabava kontra: „Brandt on kaitsekork ilma jõujaamata."

Mustamiskampaaniale Straussi vastu pani krooni pähe Breemeni finantssenaator Henning Scherf, kes ütles ühes „Bremer Nachrichten" antud intervjuus:

„Kujutage ette üht meest nagu Carstens riigi eesotsas keda ma ei salli, siis Stücklein liidupäeva president ja lõpuks Strauss veel kantsler. See on nagu kuri unenägu. Mulle näib see nii, nagu oleks see riik ära läinud ühe gangi juurde."

„Sõna „Gang" tuleb inglise keelest," kommenteerib „Frankfurter Allgemeine" „See tähendab seal gruppi, trobikonda, salka või ka bandet. Saksa keeles kasutatakse sõna „Gang" ainult roimaritebande tituleerimiseks. Gangi üksikliige on gangster. Üks Breemeni senaator, kes loeb ennast SPD pahema tiiva representandiks, nimetab liidupresidenti ja unioonparteide kantslerikandidaati gangiks, seega gangsteriteks."

Münchenis ilmuv „Bayernkurier" atakeerib sellega seoses SPD-liidrit Willy Brandti, kirjutades muu hulgas:

„Kõne reedab inimese. Nii nagu Brandt räägib, ei räägi ükski demokraat egaka sotsiaaldemokraat. Siin paistab läbi Willy Brandti poliitiliste ulmade ürgne tagapõhi. Siin räägib vana vihast täidetud klassivõitleja, eluaegne marksist..."

☆

Kielis tähistas 13. augustil oma 75 a. sünnipäeva ajalooprofessor Georg von Rauch. Juubilar on sündinud Pihkvas, elanud 1911—1939. aastani Eestis, kus lõpetanud Tartu ülikooli ning tegelenud samas õppejõuna. Tema ajaloolisi teoseid on ilmunud peale saksa keele ka jaapani, rootsi ja inglise keeltes. Georg v. Rauchi peetakse kogu maailmas N. Liidu, Venemaa ja Balti riikide ajaloo parimate tundjate hulka. Tema raamatud nagu „Geschichte des bolshewistischen Russland", Lenini lühibiograafia kui ka „Geschichte der baltischen Staaten" kuuluvad uuema ajaloo klassikute hulka. Balti riikide ajalugu ilmus 1977. a. detsembris DTV kirjastusel teaduslikus sarjas.

☆

Nagu teatab Münsteris ilmuv „Westfälische Nachrichten", anti Hessenis Fulda gümnaasiumi õpilastele õpikuna lauluraamat, mis kubiseb nilbustest ja klassivõitluse paroolidest. Raamatus ironiseeritakse ka kirikulisi. Laulude tekstides on juttu vanaema söömisest, lõbumajast, prostituutidest, narkootiliste ainete ülistamisest. Klassivõitluse lauludes esinevad kommunistlikud võitluslaulud „Internatsionaalist" kuni Bert Brechti solidaarsuslauluni „Üles streigiks!" ja „Veripunased lipud saavad võitjaks". Rõvedatest lauludest väljavõtete edasiandmine poleks siinkohal siivus.

„Kool on mõnedele selliste laulude jaoks õigeks paigaks," öeldakse kirjutises. „Selle eest on lõppeks vastutav Hesseni haridusminister Krollmann (SPD). Lastevanemad peaksid rohkem tundma huvi kooliraamatute sisu vastu ning rääkima nendega, kes vääriti tõlgitsetud „pedagoogilise vabadusega" viivad lapsed eksiteele."

☆

Töötajate netopalgaks oli läinud aastal keskmiselt DM 1583 marka kuus, teatas töö- ja sotsiaalminister Ehrenberg. Samaaegselt ta hoiatas majanduse ja tööstuse juurdekasvu vaenulikkuse eest, millega ei saavat lahendada ei toorainete ega ka miljöörüvetamise probleeme.

Tänavu on tööliste palgad umbes 6 protsenti kõrgemad. Saksa töölise läbilõikepalga teeb madalaks asjaolu, et naistööliste töötasud on meeste omast märksa madalamad. Kuna juulikuul tõusis elukallidus 4,6 protsenti, siis on metallitööliste ametiühingud hakanud nõudma järellisa sõlmitud palgatariifidele.

☆

Trieris asuv Karl Marxi sünnimaja, mis jäi sõja ajal terveks ning milles asub muuseum karvasele prohvetile, on eelistatud „palverännakupaigaks", vene ja hiina kommunistidele. Viimased on sageli pettunud, et pole saanud külastuse puhul osta vastavat plaketti maja reliefiga. Nüüd saavad punased „palverändurid" mälestusesemena peenelt tsisileeritud rinnanõela maja reliefiga. Rinnamärke Karl Marxi pea reliefiga on seevastu juba alati olnud," kinnitab SPD häälekandja „Vorwärts".

☆

Vastavalt praegustele kavadele võtab tihedasti asustatud Saksa liidu-vabariik vastu 13.000 Vietnami põgenikku, kellest umbes 5000 elab juba Saksamaal, Samuti on käimas ülemaailme rahaline korjandus põgenike abistamiseks. Lähemal ajal saadavad saksalased Lõuna-Hiina vetessee ristlema moodsa laatsarettlaeva merehädas põgenike päästmiseks. Paljud perekonnad on avaldanud soovi orbude adopteerimiseks.

☆

Reaalpalga kõrval peavad saksa ettevõtjad maksma niinimetatud nähtamatut palka sotsiaalandamine näol, mis teeb iga 100 marga palga kõrval veel 70 marka lisaväljaminekuid. Aastal 1966 moodustasid need listakulud 43 marka 100 marga palgakulude kõrval. Nii peavad tööandjad tasuma osa sotsiaalkindlustusest, maksma gratifikatsioone, haiguse puhul kuus nädalat täispalga, puhkuseraha jne. On ka ettevõtteid, kus makstakse töötajatele 13 kuupalk. Kõik see põhjustab kõrged töökohinnad. Nii maksab üks müürsepp tööandjale umbes 39 marka tunnis.

-kk

Iga uus „MEIE ELU" tellija aitab kaasa sisukamale ajalehele.

EESTI PIIBLI TÕLKIJA HARALD PÕLD SURI A. 1939

Ühe suurmehe lahkumise 40-ndaks aastapäevaks

...Käesoleva aasta augusti kuul möödub 40 aastat, mil Tallinna Jaani kirikus toimus leinajumalateenistus praost Harald Põllule, kelle igavikukutse oli tulnud ootamatult 64 aasta vanuses. Enne surma tulekut ta oli lõpule viinud oma suure väärtusega elutöö, milleks oli kogu Piibli tõlkimine originaal keeltest eesti keelde. Ta ei aimanud et juba aasta hiljem on kustutatud eesti riiklik iseseisvus ja et usuvastane kommunistlik võim hävitab suure osa tema hoole ja armastusega valminud elutööst. Nimelt oli Harald Põllu tõlkes lisaks Uuele Testamendile valminud ka Vana Testamendi tõlge heebrea keelest. Punase võimu saabudes oli parajasti Vana Testament trükkimisel. Valminud osad hävitati kommunistide poolt. Kuhu jäi ladumisel olev Vana Testamendi originaalne käsikiri on teadmata. Väga võimalik et kommunistide viha usu ja kiriku vastu hävitas ta suure väärtusega käsikirja.

Eesti Piibli 200 aasta juubeli ettevalmistusena oli Tallinnas ilmunud Uus Testament uues modernses tõlkes, mida praost Harald Põld oli temale omase väljapaistva keelteoskusega valmistanud Kreeka keelest.

Piibli tõlkimine oli usaldatud Harald Põllule kui silmapaistvate võimetega heebrea, kreeka ja eesti keele tundjale. Vajadus Piibli uue tõlke järele oli elav, kuna ligi 200 aasta jooksul kasutati redigeeritult 1739 ilmunud Piiblit. Ainult Uue Testamendi osas oli aastal 1912 ilmunud kreeka keelest tehtud uus tõlge, mille autoriks luuletajana ja keeleteadlasena tuntud pastor Jaan Bergmann, Paistu koguduse hingekarjane. Töö ilmus proovitõlkena piiratud eksemplaaride arvus. 1914 aastal alanud Esimene maailmasõda pani seisma kõik head algatused ja katsed anda eesti rahvale inimkonna tähtsaima raamatu tõlge moodsas eesti keeles.

Tänu praost Harald Põllu suurtele võimetele, asjatundlikkusele ja töökusele ilmus aastal 1938 Uus Testament, leides hea vastuvõtu ja laialdase leviku. Muidugi kritiseeriti uut tõlget, pidades seda eriti oma keelelt liiga moodsaks. Selle tõlke püsivast väärtusest kõneleb aga asjaolu, et praost Harald Põllu tõlge võeti aluseks 1968 ilmunud uuele Eesti Piiblile. Piibli tõlkekomisjon, eesotsas praost Richard Koolmeistriga, leidis vajaliku teha ainult mõningaid väiksemaid tõlke-parandusi Harald Põllu 1938 a. väljaandele. Teatavasti tuli aga täiesti uuesti tõlkida kogu Vana Testament heebrea keelest, millise suurülesande endale võttis ja väljapaistvate teaduslike võimetega teostas peapiiskopp dr. Juhan Kõppu kirikuõpetajast poeg pastor Endel Kõpp.

Praost Harald Põld sündis 16. novembril 1874. Ta lõpetas Tartu Ülikooli Usuteaduskonna, töötas pikemat aega Põhja-Eestis Kose koguduses hingekarjasena ja oli Ida-Harju praostkonna praost. Kose kogudusest ta kutsuti Eesti Misjoni Seltsi juhataja kohale. Selts oli asutatud aastal 1919 samaaegselt Eesti rahvakiriku rajamisega. Seltsi ülesandeks oli edendada ja teostada kristlikku misjonitööd nendel maadel, kus ristiusk vähe tuntud. Töö toimus tihedas koostöös Soome Misjoni Seltsiga. Samuti arendati koostööd Leipzigi Misjoni Seltsiga. Selle Seltsi teenistuses Aafrikas oli eestlane misjonär Leonhard Blumer. Oma tööst jutustas misjonär Blumer oma ringreisidel eesti kogudustes. Ta haigestus ootamatult viibides jutluste reisil Saaremaal, kus talle tuli surm pärast operatsiooni Kuresaares a. 1938. Ta maeti Tallinnas ja tema põrm puhkab kodumaal, kust ta noore mehena oli siirdunud kaugele võõrsile Arusha maale Kristust kuulutama. Soome Misjoni teenistuses seisis eestlane Martin Meedar, kelle tööpõld asus Hiinas.

Ajal, mil eestlaskond tähistab esimese Eesti Piibli ilmumise 240 aastapäeva, on põhjust meenutada kõiki neid kes suure osa oma elutööst pühendasid selle tähtsa raamatu tõlkimisele heebrea ja kreeka keelest meie oma rahva keelde. Nende meeste hulgas väärib meenutamist ka praost Harald Põld kui piibli-tõlkija ja tähelepanuväärsete võimetega eesti rahvusest usu- ja keeleteadlane. Kõikjal seal, kus vabas maailmas või ateistliku kommunismi alla surutud Kodu-Eestis peetakse jumalateenistusi, kostab Uue Testamendi rõõmukuulutus Kristusest Harald Põllu tõlkes.

Rudolf Kiviranna

VENELASED HÄVITAVAD EESTI RAAMATUID

Eesti kultuuriväärtus — raamatud — on kodumaal suures ohus. Venelaste kavatsuseks on olnud enam-vähem kõik väärtuslik kõrvaldada käibelt ja hävitada. Sellest, milliseid raamatuid venelased okupandid eriti vihkavad, annab ilmeka dokumentaalse ülevaate täiesti salajane dokument „Raamatukogudest ja antikvariaatidest kõrvaldamisele kuuluvate kodanlikul ja okupatsiooni ajal Eestis ilmunud väljaannete koondnimekiri", mis on piiratud koguses välja antud kahes osas. Viimane osa ilmus Tallinnas 1963. aastal. Kõik eksemplarid on trükitud nummerdatutena ja saadeti laiali vastavalt numbrilisele nimekirjale, et see ei leviks kõrvalistesse kätesse. Hävitamistöö peab toimuma varjatult, nagu kõik ebaseaduslik Nõukogude ühiskonnas. Väljaande toimetajaks on A. Kallip.

Salaringkirja II osa, sisaldab 171 lehekülge trükitud teksti.

Mõistetavalt kuuluvad kõrvaldamisele kõik ajalooõpikud, koolilugemikud, Vabadussõda käsitlevad teosed, väljaanded eesti skautlusest. Lisaks on kommunistidele vastumeelt:

Karl Abeli riidekaupluse kalendrid, Eesti Põllumeeste Seltsi tegevust käsitlevad väljaanded, NSVL Rahvaste Keskkirjastuse „Poliitilise kirjaoskuse õpperaamat" (1927), Akadeemilise Meeskoori tegevust käsitlevad trükised, A. Almiste rahvatükk „Kaunistagem eesti kojad", N. Adreseni „Noorsotsialistlik käsiraamat organisatsioonitööks" (Tallinn 1931), ka raamat Mihkel Martnast (eesti sotsialistliku liikumise isast), kõik usulised väljaanded, H. Alweri „Eesti kuurort Haapsalu" (1922), „Eesti ja Soome üliõpilaskondade hõimualbum", Eesti kehakultuuri aastaraamatud, Eesti Heategeva Seltsi trükised, Eesti Karskusliidu ülevaated, teosed eesti majandusest (muuhulgas J. Janussoni kirjutatud „Eesti majandus ja selle areng Eesti iseseisvuse aastail" (1937), Eesti Punase Risti põhikiri ja tegevust käsitlevad väljaanded, väljaanded eesti rahvuslikest suurmeestest („Kooli-Kooperatiivi" sari 1935—1940), „Eesti Vabariigi president Konstantin Päts" (H. Rahamägi ja J. Veelma, Tallinn 1938), Tallinna Tehnikaülikooli aastaraamat (1939), raamatud eesti tuletõrjujate ja raudteelaste tööst, Engelsi teos „Proletaarlisest revolutsioonist" (Tallinn 1920), koolidele mõeldud laulikud, M. Jänese riidekaupluse kalendrid, skautide ja gaidide laulikud, isegi Hans Kruusi teoseid (muuhulgas „Jaan Tõnisson eesti kodanluse juhina" (1921), ülevaade eesti luuletajatest, Maarahva partei tegevust käsitlevad kirjutised, „Majasõbra"-kalendrid, „Meie Matsi tähtraamatud", „Muistse eesti linnused", ja isegi „Mulkide almanak", hulk Riho Pätsi laulikuid, P. Romanovi „Sugulised küsimused" (Riia 1927), Eesti Põllumeeste Seltsi Tartu näituste albumid, kirjatükid, mis tutvustavad Tartu tulevikku ja J. Adamsoni skulptuuri „Kalevipoeg", K. Vervoldi „Põltsamaa enne ja nüüd" (1932); „Vares vaga linnukene" (1920); Oda-mehe rahvatähtraamat...

On terve hulk autoreid, kellelt kuuluvad „kõrvaldamisele" kõik teosed: Jaan Tõnisson, Jüri Uluots, August Rei, Albert Kivikas, Edgar Kant, Jaan Lattik jne.

Omaette küsimus ongi ilukirjanduse käibelt kõrvaldamine. August Mälgult on soovimatud „Avatud värav" (1937), „Hukkumine" (1928), „Kadunud päike" (Jutte minevikust, 1942), „Surnud majad" (1934); rohkesti Jüri Parijõgi noortejutustusi ja ajalooraamatuid algkoolidele, Marta Sillaotsa „Sealtpoolt künniseid" (1939), „Viiskümmend" (1937), Rudolf Sirge „Must suvi" (1936) ja „Rahu! Leiba! Maad!" (1929), hulk Friedebert Tuglase teoseid: „Unelmate maa" (1942), „Rahvuslik kirjandus" (1934), „Juhan Liiv" (1927)...

Lisaks on ebasoovitavad ka Paul Pinna „Nalja pöörises" (1920) ja koguteos „Pirita klooster" (1936), A. Kasemetsa „Eesti muusika arenemislugu" (1937)...

Hulk raamatuid, tohutult kultuuriväärtust!

Jüri Lina

☆

Stensileerituna võivad välis-eestlaste organisatsioonid ja üksikisikud seda nimekirja tellida Eesti Vangistatud Vabadusvõitlejate Abistamiskeskuselt, Box 34018, 100 26 Stockholm, Sweden. Hind 30 kr. Postgiro 50 01 04-5.

Nädala vestlus

„Miss Tallinn" lendas Euroopasse

— Eesti organisatsioonid võiks enam rakendada „Miss Tallinnat" oma üritustel, ütles Susan Suit, alustades reisi Euroopasse Kiwi reisibüroo poolt kingitud lennupiletiga.

Usun, et iga valitu on nõus oma aega ja energiat andma seltskondlikuks tööks oma „valitsemisaasta" jooksul. Ainukene, kes mind kutsus oma aastapäevapeole 17. nov. on Püssi- ja Pistoliklubi. Selle ürituse tulu läheb meie noorte laskurite saatmiseks Esto '80 raames toimuvale maadevahelisele laskevõistlusele.

— Kas teie arvates on „Miss Tallinna" valimise kord õige?

— Kui rahvas selle õigeks peab, siis ta ka on. Siiski peaks vast zhüriile andma enam kaasarääkimise õigust, samuti tõstma enam esile kandidaatide huvialasid ja võimeid.

— Kas arvate, et taolised valimised peaks toimuma ka edaspidi?

— Kindlasti. See tõmbab nooremaid osa võtma eesti üritustest. Tänavu oli kandidaate enam kui mõni kord varemal, mis võib olla tingitud sellest, et organiseerimine oli noorema generatsiooni käes.

— Kas teie arvates peaksid eesti ettevõtted toetama majanduslikult „Miss Tallinna" valimisi?

— See oleks väga soovitav. Kahjuks vaid vähesed on andnud toetusi, kuigi enamiku poole pöörduti. Tasuta lend Euroopasse Kiwi Reisibüroo poolt oli meeldiv üllatus. Reisirahaks sain Tallinn Festifali juhatuse poolt 500.— dollarit, nii et eeloleva matk on mul prii.

Ka „lahkumispidu" oli möödunud nädalal, kui koos teiste kandidaatidega ja Tallinna Festivali korraldajate J. Järve ja M. Puusepaga viibisime ühisel õhtusöögil ühes mugavas Toronto hotellis.

Toronto Eesti Segakoor alustab tegevust

Toronto Eesti Segakoori korrapärased lauluproovid algavad neljapäeval, 6. septembril, kell 7.30 õhtul Eesti Maja keskmises saalis. Juhatus palub kõiki tegevliikmeid kohale tulla ja loodab näha ka uusi lauljaid oma ridades.

Kui koori möödunud tegevusaasta oli töörohke ja pingerikas, eriti maikuus toimunud laulupeo tõttu, siis tõotab ka eelseisev tegevusaasta väga tööroikeks muutuda. Kooril algab intensiivne tegevus ettenähtud loodetava külastusesinemisega, kohalikkude ürituste näol ja Esto '80 pika kava ettevalmistamisega.

Uuel tegevusaastal töötab T. E. Segakoori juhatus järgmises koosseisus:

Esimees — Victor Rein, abiesimees — Laine Koost, sekretär — Helju Luide, abisekretär — Väino Sibul, laekur — Eevi Novek, abilaekur — Nelly Hubel, varahoidja — Eric Mesikäpp, koorivanem — Linda Järvalt ja välisinformatsiooni korraldaja — Linda Raudjalg. Juhatuseliikme kandidaadid on Margot Enderes ja Vilma Allik..

Revisjonikomisjoni koosseisus on Helle-Mai Jõgi, Paul Kristal, Georg Teres ja kandidaadid Endla Meriorg ja Maimu Usin.

T. E. Segakoor korraldas suvise väljasõidu 28. juulil Simcoe järve äärde Oro randa, Ilse ja Väino Sibula suvilasse. Rohkearvuliselt olid kohale tulnud koori liikmed koos perekonnaliikmete ja külalistega. Ilusas ja avaras aias veedeti mõnusaid tunde ühislaulu ja tantsuga. Pillimeesteks olid koorijuht Uno Kook ja lauluvend Otto Pajur.

L. R.

Kalev-Estienne esines Montrealis

CBC TV andis 24. augusti õhtul edasi „World Cup'i", mille avatseremooniast võtsid osa 11 Kalev-Estienne valikrühma võimlejat. Nad esinesid eelmiste olümpiamängude kavaga. Lähivõtetes oli näha Heli Oder'it, Kati Tihast, Shirley Lehtinen'i ja Julie Rytelli. Esinemist juhtis abitreener Karin Viinamäe.

„MEIE ELU" esindaja Kalifornias
Heldia Naelapea Estam
10723 Sherman Way, Sun Walley, 91352. Tel. (213) 765-3228.

Harri Kivilo 50-aastane

Tuntud arhitekt ja seltskonnategelane Harri Kivilo pühitseb 27. augustil oma 50-aastast sünnipäeva.

Juubilar sündis Võrumaal sõjaväeametniku perekonnas ja olenevalt isa elukutsest sai oma algharduse Eestis erinevates koolides.

Õppis Tallinna Poeglaste Kommertsgümnaasiumis, mis jäi pooleli Eestist põgenemisel. Lõpetas Stokholmi Eesti Gümnaasiumi ja Stokholmi Tehnika Instituudi arhitektuuri alal aastal 1950.

Abiellus Stokholmis Maimu Kõiviga. Siirdusid Kanadasse, kus asus tegutsema Montrealis ehitustööde alal. Asutas „Trend Constraction Co. Ltd", kavandades ja ehitades üle viiekümne moodsa elamu ja kirikla Montreali taani kogudusele. Ehitusalalise tegevuse üldise langusega likvideeris ehituskompanii Montrealis ja asus Torontosse. Töötab arhitekti na ja konsultandina „Bellow Architecture Co. Ltd's".

Eduka kutsealalise töö kõrval on Harri olnud aktiivselt seotud ühiskondliku tegevusega eesti noorte hulgas aktiivse skaudijuhina juba Stokholmis ja siis Montrealis ja Torontos.

Koos Olaf Kopvillemiga asutati Montrealis rahvatantsu- ja lauluрühm „Vikerlased", kelle kunstipärast ja küpset esinemist on nautinud tuhanded kaasmaalased Põhja-Ameerikas ja Euroopas, kuhu teostati edukas ringreis aastal 1970. Lugematuid kordi on esinetud ka välismaalasist publikule.

Oskusliku ja nõudliku juhina ja kasvatajana on juubilar jätnud sügavad jäljed eesti rahvakunsti säilitamisel ja viljelemisel.

Otsides uusi ideid ja tegevusalasid eestluse isikupära jäädvustamiseks ja tutvustamiseks valmis juubilaril koostöös poja Alariga portreefilm „Endel Ruberg". Uusüritusena on kavas Arvi Korgi „Tammiraiujad" filmimine.

Juubilar on annud oma panuse paljude ürituste lavastamisel ja kavandamisel: valgusefektid Esto 1972 Valguspeol, Esto 1972 Mälestusalbumi kujundamine ja toimetamine ja abistavat kätt ja nõu paljudel muudel üritustel.

Eesti keele ja kultuuriväärtuste arendamisel on juubilar rõhutanud järjekindlat kompromissita puhtust ja selgust.

Entusiastliku spordihuvilisena on Harri koos abikaasa Maimuga ja noorema poja Mehisega tuntud suusaspordi harrastajana talvel ja ka suvel.

Sinu sugulaste ja sõprade pere soovib Sulle aastakümneid jatkuvat energiat ja huvi eesti kultuuripõllul viljelemiseks ja tervist ja jõudu Sinu isiklikus elus.

E. M.

Rootsi sisserännuameti toetused eesti organisatsioonidele

STOKHOLM — Rootsi Sisserännuametilt Eesti Komiteele 1979/80. tegevusaastaks määratud tegevustoetuse summast kr. 215.000.— on Eesti Komitee juhatus otsustanud määrata toetust eesti ja balti organisatsioonidele järgmiselt:

Eesti Rahvusnõukogu — kr. 49.000,—, Eesti Rahvusfond — kr. 25.000,—, Balti Arhiiv — kr. 24.000,—, Eesti Kultuuri Koondis — kr. 13.000,—, Eesti Teaduslik Selts — kr. 7.000,—, Balti Komitee — kr. 7.000,—, Eesti Agronoomide Selts — kr. 1.000,—, Eesti Õpetajate Keskühing — kr. 2.000,—, Vabade Eestlaste Põllumajandusliit — kr. 2.000,—, Eesti Keele- ja Kirjanduse Instituut — kr. kr. 2.000,—, Eesti Teaduslik Instituut — kr. 2.000,—, E. Kaubalaeva Juhtkonna Ühing — kr. 1.000,—, E. Komitee Göteborgi osakond — kr. 2.000,—, E. Komitee Naissektsioon — kr. 3.000,—. Kokku kr. 140.0000,—.

ARMAST

ERVIN RABADIK'U

sündinud 31. märtsil 1910 Tallinnas
surnud 28. augustil 1979 Torontos

leinavad

ELSE
ASTA perekonnaga
NORA perekonnaga

Lugupeetud ja armast klubi liiget

AIDE PRESSI'T

mälestab kurbuses

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

Armast koori asutajaliiget ja kaaslauljat

AIDE PRESSI'T

mälestab sügavas leinas

T. E. SEGAKOOR

Head kauaaegset sõpra

AIDE PRESSI'T

mälestavad

INNA ja AADU RANDPALU Montrealist

Armast ema ja vanaema

ALIIDE JUHANDI'T

sündinud 12. augustil 1895 Põltsamaal
surnud 22. augustil 1979 Põltsamaal

leinavad sügavas kurbuses

SALME AUKSI abikaasaga
JUTA AUKSI
ÕDE ja VENNAD perekondadega kodumaal

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
Suite 600, 55 University Ave., Toronto, Ontario, M5J 2H7
Tel. 862-7115

ILMUS

E. V. Saks
„SAXI-SAXA-SAX-SAKS NIMIKOND JA SUGUSELTS"
Hind $10.00

H. Salu
„PORKUNI PREILI"
Esseid Eesti kirjanduses†
Hind $15.00

Postiga tellides lisandub saatekulu.

Müügil „MEIE ELU" talituses
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

UNUSTAMATA ARMAST ABIKAASAT

AUGUST KESKKÜLA

sündinud 9. novembril 1903 Hiiumaal
surnud 25. augustil 1979 Torontos

mälestab sügavas leinas

abikaasa SIINA

ARMAST EMA JA VANAEMA

AIDE PRESSI'T

sündinud 6. juulil 1900
surnud 23. augustil 1979

mäletavad sügavas leinas

tütar ENDLA perega
poeg ANTS perega

ARMAST TÄDI

IDA LELL'E

sündinud 30. aprillil 1898 Tartumaal
surnud 24. augustil 1979 Torontos

mälestab

HANS TOBIAS perega

KALLIST

IDA LELL'E

leinavad

OLLI
LAINE ja HEINO perega

Armast tädipoega

AUGUST KESKKÜLA

mälestab leinas

M. LAENDE perekonnaga

Surma läbi lahkunud kallist

AUGUST KESKKÜLA

mälestavad

R. B. ALTBERG'id
E. AKKER

Armast lauluõde-sõpra

AIDE PRESSI'T

mälestavad sügavas leinas

SALLY & VAERDI METS

KIRIKLIKKE TEATEID

EESTI EV. LUTERI USU PEETRI KOGUDUS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto M4P 2L1
Kiriku telefon 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto M4N 1L8
telefon 483-4103

Pühapäeval, 2. septembril jumalateenistust ei ole.

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 9. septembril kell 11 hommikul.

KALMISTUPÜHA pühapäeval, 9. septembril kell 2 p.l. York kalmistul. Mälestusteenistus toimub kalmistu uues osas. Teenib koguduse õpetaja ja mängib Vaimulik Orkester Inga Korjuse juhatusel.

ÕPETAJA KÕNETUNNID suveperioodil neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Jutl. Kaljo Raid.
10 Lamport Ave., Apt. 307
Toronto 5, Ont.
M4W 1S6
Tel. 961-8391

„VABADUSE KUULUTUS"
RAADIOSAATED IGAL PÜHAPÄEVAL
kl. 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühapäeval, 2. septembril kell 11 hommikul JUMALATEENISTUS. Issanda surma mälestamine. Kell 6 õ. KUULUTUSKOOSOLEK.

EESTI VABAKOGUDUS TORONTOS
20 Thorncliffe Ave. Tel. 463-6223.
Jutlustaja E. Saraoja
Kirik: 562 Jones Ave. Tel. 461-2077.

Pühapäeval, 2. septembril, kell 11 hom. JUMALATEENISTUS. Kõnelevad jutlustaja K. L. Marley ja dr. M. Marley. Issanda surma mälestamine.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church,
45 Davenport Rd.
Jutl. Allan Laur
141 Clark Ave. Unit #50
Thornhill, Ontario
L3T 4P4
Tel. 889-8173

Pühapäeval, 2. septembril kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb H. Söderholm.

TORONTO EESTI EV. LUT. USU KOLMAINU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto.
Tel.: 698-7977 või 766-7853

Sherbourne allmaaraudteejaam on kiriku kõrval.

Õp. O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd., Scarborough.

JUMALATEENISTUSED septembrikuul on järgmiselt:
Pühapäeval, 2. sept. kell 1.30.
Pühapäeval, 16. sept. kell 1.30.
Pühapäeval, 30. sept. kell 3 p.l. Lõikuse tänupüha jumalateenistus.

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS

Vana-Andrese kirik Carltoni ja Jarvise nurgal.

Õp. Andres Taul
17 Frank Cres., Toronto M6G 3K6
Tel. 656-5248, kirikus: 923-5172

Pühapäeval, 2. sept. JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul. Külalisõpetaja Elmar Pähn.

Pühapäeval, 9. septembril JUMALATEENISTUS kell 4 p.l. Solist Liina Purje.

Pühapäeval, 16. septembril SURNUAIA PÜHAD. Jumalateenistus Mt. Pleasant kalmistul eestlaste osas kell 3 p.l. York kalmistul vanas osas kell 5 p.l.

Pühapäeval, 23. septembril KODUMAALT LAHKUMISE AASTAPÄEVA JUMALATEENISTUS kell 4 p.l. Jutlustab õpetaja Elmar Pähn.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeval ja neljapäeval kl. 6—8 õ. kiriku käärkambris.

„MEIE ELU"

lugejad, ärge unustage oma sõpradele soovitamast

„MEIE ELU"

Lugupeetud ja armast klubi liiget

IDA LELL'E

mälestab kurbuses

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

Eesti arst valvekorras

1., 2. ja 3. septembril
dr. T. Sauks 461-0912
8. ja 9. septembril
dr. T. Kuutan 751-6141
15. ja 16. septembril
dr. J. Marley 921-7777
22. ja 23. septembril
dr. R. Pahapill 921-7777
29. ja 30. septembril
dr. A. Mae 493-7231

JURISTID

ENN ALFRED
ADVOKAAT — NOTAR
Toronto Dominion Centre
P.O. Box 326, Room 1002
Royal Trust Tower
Toronto M5K 1K7
King—Bay
Telefon: 869-1777
24-tundi telefonivalve

OPTIKUD

J. RATAS
Optika- ja Kellasepäärl
247 Danforth Ave. Toronto
Telefon 465-6251

PRILLID
parimas kvaliteedis nagu Christian Dior, Rodenstock, Zeiss jne.
Soft contact-lenses.

KELLAD
Omega, Tissot, Bulova, Accutron

MÜÜGIL
ESTO '76.
„II Ülemaailmsed Eesti Päevad", album.
Hind $15.00.
„MEIE ELU" talituses,
958 Broadview Ave. Toronto, Ont.
M4K 2R6

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor
733 Mount Pleasant Rd.
Helistada tel. 489-8811 ⊕ 489-8002
(lõunapool Eglintoni)

Külastage „MEIE ELU" kus leiate mitmesuguseid sobivaid kinkeesemeid

958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 466-0951
(Eesti Majas, II korral)

EHTEASJU
SKANDINAAVIA KINKEESEMEID:
LINIKUID, SOHVAPATJU, PLASTIK-PÕRANDARIIDEID,
SAUNASEEPE ja TARBEID
KERAAMIKA-VAASE
HELIPLAATE
RAAMATUID (ka lastele)

„Meie Elu" üksiknumbrid on müügil:

TORONTO	
POKO'S MEAT PRODUCTS ÄRIDES:	376 College St.
	319 Danforth Ave.
	767 Mt. Pleasant Rd.
Rooneeme pagariäris	484 Queen St. W.
Balint Book Store	246 Spadina Ave.
„Meie Elu" talituses	958 Broadview Ave.
Broadview Delicatessen	141 Danforth Ave.
THUNDER BAY	
Finnish Book Store	168 S. Algoma St.
SUDBURY	
Wolfe's Bookstore	133—135 Durham St. E.

„Meie Elu" hilinenud kättesaamise puhul palume allolev kupong välja lõigata ja täidetult saata „Meie Elu" aadressile.

To: Estonian Publishing Co. Toronto Ltd.
Estonian Weekly „Meie Elu"
958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6.

COMPLAINT TO THE POSTMASTER GENERAL OF CANADA

We subscribe to the Estonian Weekly „Meie Elu" — „Our Life"

Subscriber's name .....

Address (please type or print) .....

..... Postal Code .....

Estonian Weekly „Meie Elu" number ....., dated on .....

.....1979 and mailed one day earlier from Toronto, was delivered by mail to my address on ..... 1979. This is ..... days after posting.

Usually issues of the "Meie Elu" have been delivered in ..... days. Please inquire as to the cause of this delay. We would appreciate more rapid and normal postal service in the future.

Yours truly,

....
(Date of complaint) (Signature)

MÜÜGID

Jõekäärul müüa
TALVEKINDEL MAJA.
Lähemat informatsiooni tel. 889-8131

TÖÖPAKKUMISED

Vajame

LAPSEHOIDJAT

1, aastase tütarlapse juurde, 2—3 päeva nädalas, kell 8 hom—5 p.l. alates 1. septembrist. Sherbourni allmaa jaama lähedal. Palun helistada tel. 921-8169.

R. S. KANE Ltd.
MATUSEMAJA
4812 Yonge Str.
(Sheppardi lähedal)
Willowdale
221-1159

KA VENE NOORED ELAVAD „PATUELU"

COVENTRY („Meie Elu" kaastööliselt) — Sõna „seks" on tabu tähendusega Venemaal. Seal elatakse ikka veel Victoria-aegse võltsmoraali tasemel, kuna tegelikult ka Vene noorus koosneb „lihast ja verest" ja elab samasugust „patuelu" nagu tänapäeva noored Läänes. Seda kinnitab hiljuti Inglismaale põgenenud Galina Orionova — veetlev blond venelanna, kes olevat olnud Kremlis välispoliitilisi eksperte.

Hiljuti too vene „välispoliitiline ekspert" avaldas seeriakirjutise siinses päevalehes „Sun" (mis levib miljonites eksemplarides tööliskassi lugemisringkonnas) Vene noorte seksuaalelu teemal. Galina Orionova't on usutlenud inglise naisajakirjanik Ann Beveridge.

VALLALISED HOTELLIS VAHISTATAKSE

Galina ütleb, et paljud Moskva tütarlapsed ei ole enam süütud, kui nad on saanud 16-aastaseks. Paljud vene noored on teadlikud seksuaalelust juba enne koolist lahkumist. Koolitüdrukud saavad varakult rasedaks,s kuigi nad ei julge seda alati oma emadele öelda.

Paljud vene noored, kes kurameerivad, ja kui nad panevad nädalalõpuks kinni hotellid, et ööbida üheskoos seal võivad ametliku avastuse korral saada ebameeldivate üllatuste osaliseks. Mitte-abielulistel noortel on ametlikult keelatud ööbida üheskoos hotellitubades. Ja kui nad annavad hotellipidajatele isegi altkäemaksu, võtavad endile riisiko. Kui vallalist noorpaari leitakse hotellitoast ühes koos, siis esiteks miilitsamehed arreteerivad nad. Samuti informeeritakse sellise noorpaari „käitumist" ülikooli ja parteituusadele. Ja saavad oma „moraalivastase" teo pärast tugevasti karistada. Tihti mõned vene noored elavad vabaabielus, ilma et vanemad seda teavad.

SEKSUAALKASVATUS PUUDUB

Vastavalt Galina Orionova jutule: ei ole lubatud pornograafilised ajakirjad, seksuaalfilmid, provotseerivad moenäitused ja alastikultuur. Samuti puudub seksuaalkasvatus koolides. Keelatud on vene tüdrukutel suhtlemine välismaalastega ja nn. „topless girls", tütarlapsed ilma rinnahoidjateta. Kuna noored venelannad on tihti võhikud seksuaalküsimustes, siis nad ei oska õieti kasutada antikontseptsionaalseid vahendeid. Tulemuseks — soovimata beebid, abort ja varajane abielu, millega kaasub peatselt lahutus. „Pill" tuli turule alles paar aastat tagasi. Paljud vene noorpaarid hoiduvad lastest, esiteks rahapuuduse ja teiseks — korterikitsikuse tõttu. Paljud vene noored abielluvad juba 18-aastaselt, sest nad on tüdinenud tänaval ringi uitamisest ja pole kohti, kuhu minna. Tavaline seksuaalelu vene noorte juures toimub pargi pinkidel, kus istuvad ees juba teised noored... Siin tulevad kõne alla ka kodud, kui vanemad pole seal. Siis noored kasutavad võimalust järjekorras „vaba aja kasutamiseks" vanemate äraoleku ajal. Välismaa tudengid on õnnelikumas seisukorras. Neile on reserveeritud omaette toad. Venelannadel on nende külastamine keelatud, kuid siiski riskitakse. Kord avastati, et vene noormees kurameeris inglise tütarlapsega ja inglanna saadeti kohe koju. Ja vene noormehel keelati välismaareisid kümneks aastaks.

IDEAALIKS KOSMONAUT

Vene tütarlapsed armastavad kanda dzhiine ja T-särke. Tavaliselt vene dzhiinid on halva lõikega ja neid tuuakse sisse Egiptusest, Bulgaariast ja Ungarist. — Saledal vene tütarlapsel on raskusi rinnahoidja ostmisega Moskvast. Need on tihti nagu langevarjuri-riietus, seestpoolt täistopitud. Ja värvitoonilt kirevalt roosad ja sinised. Vene noorus eelistab popmuusikat ja diskot, selle asemel, et vaadata igavat televiisorit. Paljud noored hoiavad raha kokku odava grammofoni ostuks. Nad on hästi teadlikud lääne pop-muusika lööklauludest. Vene nooruse pop-muusika lemmikud on: Abba, Boney M., Nitty Gritty, Lips ja Elton John. Samuti neile meeldivad biitlid ja „veerevad kivid" (The Rolling Stones).

Vene nooruse ideaaliks on olla kosmonaut, kuna neid peetakse Nõukogude Liidus suurteks kangelasteks. Tegelikult on see bluff. Venemaa tahab alati olla esimene maailma-ruumis, spordis ja balletis. „Enamikult on see propaganda" nagu rõhutab Galina Orionova inglise ajalehele. Galina jätkab: „Palju otstarbekohasem oleks see raha kulutada põllumajanduses, hoonete ehitamisel ja tööstuse arendamisel. Venemaa kindlasti usub, et ta on kord ülivõim maailma-ruumis."

PIINARIKAS ABORT

Sageli esinevad lahutused noorte abielupaaride juures, tingitud ülerahvastatud kodudest ja mitteoskusest pillide tarvitamisel. — Stalini ajal oli seaduslik abort Venemaal keelatud, kuid nüüd saab seda teha isegi viie rubla eest. Ja seda tehakse siis ilma narkoosita, et „noored rasedad tüdrukud õpiksid midagi elust". See on lausa piin. Arstid käituvad tütarlapsega hirmutavalt ja alandavalt. Võtab kolm päeva tervise taastamiseks", ütleb Galina. Abort Venemaal on alandav, häbi- ja piinarikas. Paljud tüdrukud ei julge sellest rääkida isegi oma sõpradele. Õnnelikud on need tüdrukud, kes on säästnud tuhat rubla, millega saab sooritada kiiraborti ilma kartuseta.

„Seks" kui termin ei eksisteeri ametlikult Venemaal. Sellist sõnagi ei leidu vene sõnastikes. Keegi ei räägi sellest avalikult. Vene vanem generatsioon elab ikka veel iganenud moraali mõju all. Keegi ei julge rääkida neitsilikkusest ja intiimsest suguelust. Venelased on aga leiutanud hiljuti sõna „seks" ja naljatoonis nad peavad seda neljatäheliseks sõimusõnaks.

Kuid elu murrab sisse ja vene noorus on nakatanud juba moenarrustest ja seksist nagu see esineb nooruskaaslaste juures New Yorgis või Londonis. Disco'd ei eksisteeri veel Venemaal, kuid mustal turul võib osta £200 eest ühe paari dzhiine. Ja vene Lolita'd kohtuvad salaja oma Romeo'dega.

Venemaa on tavaliselt maskuliinne ühiskond. Pole siis ime, nagu ütleb Galina Orionova, ärahüpanud vene välispoliitiliste küsimuste ekspert: „Venelased on ülimalt kahtlustavad Margaret Thatcheri peaministri isikus. Nad kutsuvad teda „raudseks leediks" ja kardavad Vene-Briti poliitiliste suhete halvenemist, sest ta on konservatiiv ja veendunud antikommunist".

ARTO

Marijuana suitsetajad saavad kergema karistuse

Peaminister Joe Clark teatas oma valimislubaduste lunastamisega seoses, et valitsusel on ette valmistamisel seaduseelnõu, millega kergendatakse marijuana nime all tuntud uimastusvahendi tarvitamise eest karistusi. Samuti ei kiirustata üleminekut meetrimõõduslikule. See on aga jõudnud olukorda, et üleminekut ei ole konservatiivide valitsusel enam võimalik peatada, sest asutused on juba ostnud uusi instrumente ja kannud suuri kulusid. Aeglustamise põhjusena tuuakse ette, et USA-s toimub üleminek meetrimõõdustikule palju aeglasemas tempos. Riikliku õliettevõtte, Petro Canada eraettevõtteks muutmise küsimuses valitseb ikka veel eba selgus, sest peaministri ja ministrite seletused on vastukäivad.

Kõikideks kindlustusteks
H. LATER & CO. LTD.
„Insurance"
1482 Bathurst St.,
Toronto, M5P 3H1
Tel.: 653-7815 ja 653-7816

KUHU MINNA?

☆ **Laup., 8. sept. ja 9. sept. Vancouveris Abel Lee kunstinäitus Eesti Kodu ruumes kl. 1—9 õ.**
☆ **Reedel, 14. sept. pidu Akadeemilise Kodu korraldusel Tartu College'is.**
☆ **Reedel, 14. sept. ja 15. sept. G. Puccini ooper „La Boheme" Cosmopolitan Opera esituses Avo Kittaski'ga Marcello osas, Ryersoni teatris, 43 Gerrard St. East, algus kl. 8 õ.**
☆ **Laup., 15. sept. ja 16. sept. Lakewoodi Eesti Majas Joann Saarniidu kunstinäitus.**
☆ **Reedel, 21., 22. ja 23. sept. Baltimore Eesti Majas Joann Saarniidu kunstinäitus.**

Käesolevaga avaldan oma siirat tänu kõigile neile, kes mind mu 95 sünnipäeva puhul õnnitlesid nii isiklikult kui ka kirja, telefoni või telegrammi teel. Eriti liigutav oli vastu võtta õnnesoove mu endistelt õpilastelt.

Feci quod potui,

ALEKSANDER RAUDSEPP

MÕNE REAGA

Kaubamärk, rahvusvaheliselt tuntud ingliskeelse nime all Trade Mark, on pärisnimi, embleem, või mõni muu vahend, mis identifitseerib teatavat toodet ja mis on ametlikult kinnitatud selle omaniku ainuõiguslikuks kasutamiseks. Kaubamärk on selle omanikule mõjuvaks vahendiks oma huvide kaitsmisel. Kui aga märgi omanik oma õiguste eest alaliselt valvel ei ole, võib ta kaotada need hüved, mis märgi omamine talle kindlustaks.

Mida populaarsem on üks kaubamärki kandev toode, seda suurem on kiusatus selle edu kuidagi oma huvides ära kasutada võistlejate poolt.

Kuna võõra kaubamärgi loata kasutamine oleks lihtsalt vargus, siis püüavad võistlejad oma kaupu müüa nimede all või pakendites, mis populaarse kauba omi niivõrd hästi matkivad, et ostja oma tähelepanematuses vahet ei märka ja järeleaimaja kauba ära ostab.

Sellist eduka tootja kiilvees purjetamist on esinenud ja esineb kõikjal ja kõikidel aegadel.

Mõnigi meie hulgast on vast isegi nii ammu kui iseseisvuse ajal juba ostnud näiteks saapamääret, mille pakend peaegu täpselt välja nägi, nagu üks hästituntud imporditud toode, ainukese vahega, et karbikaanel nime „NUGGET" asemel seisis „NUGIS". Või siis sigaretisüütajaid, mis erinesid imporditud välgumihklitest ainult selle poolest, et need Sitsiilia idarannikul asuva Euroopa suurimalt vulkaanilt AETNA (Etna) laenatud nime asemel kandsid Tallinna lahe kirdeküljel, Viimsi neeme otsa kohal asuva sarekese, AEGNA (Äigna) nime.

Kaubamärk muutub selle omanikule väärtusetuks niipea kui seda hakatakse kasutama kirjeldava või geneerilise sõnana pärisnime asemel, nagu näit. skidoo (mootorsaan), stetson (kübar), nylon (kiudaine või plastik), gillette (tera), aspiriin (ravim), kiesel (mootor) jne.

Kui aga kaubamärk on kasutatud pärisnime vormis, kirjutatud suurte tähtedega (või vähemalt suure algtähega), pandud jutumärkidesse („ "), või mõnel muul teel välja tõstetud, nagu näiteks R, või TM märgi juurdelisamise teel, on nende statuut kaubamärgina alal hoitud.

Kõigest hoolimata on kaubamärgi kasutamise ainuõiguse kestvus teatavatel juhtudel piiratud patendiseadustega.

Kaupade märkimise komme mitmesugustel otstarvetel ulatub kaugele ajalukku. Tootjaile omapäraseid märke on leitud Hiinas valmistatud savinõudel, mis pärinevad ajast umbes 2000 aastat e.Kr. ja muistses Egiptuses oli iga tellisetegija kohustatud igale oma valmistatud kivile sisse muljuma omaenese kui ka oma selle orja nime, kes vastava tellise oli valmistanud. Keskaegsed Euroopa gildid nõudsid, et iga toode kannaks selle valmistaja nime ühes äratähendamisega, millisesse gildi ta kuulus.

-ts-

Uus mesilaste haigus Eestis

1978. a. avastati Eestis, Kohtla-Järve ja Tartu linnas uus mesilaste haigus. Haiguse nimetus on varroatoos ja see on hävitav mesilasperele. Haigus on nähtavasti sisse toodud idast. Et Eestis asja tõsiselt võetakse ilmneb kirjutustest ajalehtedes, kus mesinikkudele antakse järgmisi õpetusi:

Et haiguskolded õigeaegselt avastada ja likvideerida, tuleb talvel ja varakevadel uurida kõiki mesilaid. Selle töö läbiviimiseks on moodustatud mesilaste haiguste tõrje piirkondlikud komisjonid, kelle ülesandeks on kõikide oma piirkonna mesilasperede arvelevõtmine.

FINN TASTE BAKERY
7 Grantbrook Ave. (Finch Plaza)
(Finchi nurgal, Bathursti ja Yonge vahel)
TELEFON 225-0824
Pagariäri neile, kel on peen maitse
Ari avatud: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 9—4.
(Esmaspäeviti suletud)

MÕTTESÄHVATUSI

☆

Jumal lõi inimese iseenda näo järgi. Milline iroonia!

☆

Kogemused teevad mehe targemaks, naise vanemaks.

☆

Sõna läheb konverentsile, vaim hõljub kodus.

☆

Kõige ohtlikumaks asjaks maailmas on elu. See lõpeb alati surmaga.

☆

Tänu Jumalale pole ka diktatuuride mehanism perpetum mobile.

☆

Ebahuvitavaid asju pole olemas, küll aga ebahuvitavaid inimesi.

☆

Kõige vähem kuritegusid sooritatakse vangimajades — vangide poolt.

☆

Iseenesest ei tule midagi. Isegi lolluse peab enne korda saatma.

☆

Rautatud Pegasus ei saa lennata kõrgele.

☆

Mida sügavamale kukud, seda vähem tunned valu.

☆

Homo sapiens oli eelviimane katse teha inimesest inimest.

☆

Ta peitis ennast keele taha, mida näitas avalikkusele.

☆

Kes kergesti unustab, sooritab oma elueksami paremini.

☆

Kui palju peab hävitama elulugusid, et ennast surematuks teha!

☆

Ajahaiguseks on poliitiliste näärmete ülefunktsioon.

☆

Paljudele inimestele on suureks tröödstiks, et nad ei näe nii rumalad välja kui nad tegelikult on.

☆

Inimene! Säästa ennast. Sa oled riigi omandus.

Kogunud NIHITS

NALJAD

Küsimus Jerevani raadiole:

„Meie ehitame vägevaid ruumikapsleid, aga kusagilt pole saada jalgrattakella. Millega seda seletada?"

Vastuküsimus: „Kas kusagil on jalgrattaid müügil?"

☆

Reisijatelaev on põhja vajumas. Kapten hõikab läbi ruupori:

„Kas keegi oskab teist Jumalat paluda?"

„Ma olen preester," vastab keegi vanahärra.

„Suurepärane," rõõmustab kapten. „Meil on nimelt üks päästerõngas puudu."

☆

Pastor kiidab pärast lapseristimist:

„Teie beebi oli aga väga vapper."

„Pole mingi ime," vastab isa. „Treenisime teda kodus kaks nädalat kastekannuga."

☆

Parteikoosolek Saksamaa idatsoonis. Agitaator jahvatab täie suuga suurest abist, mida sõbralik idanaaber on osutanud Ida-Saksamaale.

„Milles see abi seisab?" julgeb keegi niutsatada.

„Nõukogude Liit saadab meile savi. Meie põletame savist tellised ja ehitame vabriku. Monteerime masinad sisse ning toodame elektrimootoreid. Need müüme lääneriikidele. Lääne kapitalistid annavad meile terast vastu, mille saadame Nõukogude Liitu."

„Ja mida annab Nõukogude Liit vastu?" küsib vahelehüüdja.

„Savi, head sinisavi, seltsimehed."

☆

„Mahvalda! Kui palju maksis su uus kasukas?" küsib proua Surimuri naabriprouralt.

„Ainult ühe suudluse."

„Oma mehele või?"

„Ei minu mehe suudluse toatüdrukule."

☆

Üks kaubaagent praalib:

„Ma müüsin eskimole jääkapi."

„See pole veel midagi," vastab teine ükskõikselt. „Ma müüsin katoliku piiskopile lapsevankri."

Nihitsa veste

SEGASE SKRIBENDI MÄRKMIKUST

TALLINN. ENSV ülemkohtu otsusel mõisteti surma kaikaga mahalöömise läbi 62-aastane Mustvee kalavenelane Ivan Rosboinikov. Talle pandi süüks hävituspataljonis teenimist „suure isamaasõja" ajal ning eesti tsiviilelanike elajalikku mõrvamist.

NEHATU. Siinse rajooni metsavaht Nikolai Kuzmin lasi ametikäigul maha ühe senitundmatu uluki, kes varjas ennast Nehatu luuavabriku metsas. Looma korjus toimetati Tartu ülikooli troopika instituuti, kus pärast pikemat uurimist selgus, et on tegemist tavalise koduseaga, kes seisab juba mõnda aega range loodusekaitse all. Agar metsavaht vallandati ametist.

SCHWINDELBERG. Selles ajaloolises linnas tähistab 31. septembril oma 72 a. sünnipäeva globaalselt tuntud riigi-, rahva-, raha-, rammu-, napsi, nalja- ja naistemees Jaagup Kägarik. Auväärne juubilar võttis vabatahtlikuna osa Vabadussõjast, kus oli Viitna järve vetes opereerinud lennukite emalaeva „Jõmmkärakas" komandöriks. Võttis ohvitserina osa ka Teisest maailmasõjast, kus sai surmavalt haavata.

TEHERAN. Kuuekümne piitsalöögiga sai linna turuplatsil nahutada 17-aastane Fatima Taherkani, kes oli patseerinud linna peatänaval paljakäsi ilma kinnasteta, mis tõstis esile ta ebamoraalsed naiselikud kehavormid.

MOSKVA. Nõukogude Liit võtab vastu 100.000 Vietnami põgenikku, teatas partei häälekandja „Pravda". Esialgul saadetakse paljukannatanud põgenikud pikemaks ajaks kosumisele Vorkuta ja Kolõma kuurortidesse.

GÖTEBORG. Kolmeks kuuks vangi mõisteti 24-aastane Ullabritt Johansson. Tema kolmeaastane poeg Björn andis asjale seaduslikku käigu pärast seda kui ema oli talle äsanud taskurätiga keset silmnägu ning tekitanud elukardetava vigastuse koos vastavate hingeliste vapustustega.

LAMMASKUS. Rahu sobitamise eesmärgil kohtusid siin tuntud riigimehed Muska Bajaan ja Jaska Aararatt. Ehkki läbirääkimised toimusid kolme silma all, järeldavad poliitilised vahtijad, et need kulgesid kõige südamlikumas atmosfääris. Hiljem jõid Muska ja Jaska linna esinduslikumas lokaalis sinasõprust.

LONDON. Briti impeeriumi ametiühingute liit esitas nõudmise tööliste palkade alandamiseks 20 protsendi võrra, et võidelda edukamalt inflatsiooni vastu ning teha briti kaupasid maailmaturul konkurentsivõimeliseks.

MÜNCHEN. Germaania automobiili- ja mopeedide klubi nõudis välgumihklite tarvitamise totaalset keeldu kogu liiduvabariigi piirides, et säästa energiat. Säästmine on vajalik võidusõitjatel treeningu huvides nii autotee- del kui ka elamisrajoonides.

IDA-BERLIN. Tõhusa panuse pingelõdvendamiseks andis ainuke demokraatlik vabariik kogu päikesesüsteemis „DDR". Alates aumüüri ehitamise 18. aastapäevast kustutati ametlikust kõnekeelest sõna „okastraat", mis nüüd on „rahutraat".

ALMA-ATA. Uue maailmarekordi vasaraheites püstitas 23-aastane venelanna Marjusja Svinjarkova. Ta lennutas sabaga volframkera täpselt 84 meetrit.

OSLO. Nobeli komitee poolt seati tänavu rahuauhinna kandidaatidena üles Idi Amin, Leonid Brezhnev, Fidel Castro ja posthuumselt ka Jossif Vissarionovitsh Stalin, kelle sünnist möödub tänavu detsembrikuul 100 aastat.

NEW YORK. UN-i täiskogu võttis Valge-Vene esindaja ettepanekul üksmeelselt vastu otsuse, mille alusel kutsutakse UN-i liikmeteks ka eksiilbaltimaalaste esindajad.

GENF. Rahvasteliidu palee pargis pandi nurgakivi uuele vanadekodule. Seal saavad peavarju ning võivad veeta eluõhtu. kõik delegaadid ja muud taadid, kes jõuavad desarmeerimise läbirääkimiste vältel seniilsesse ikka.

Toronto Eesti Võitlejate Ühing 1952—1978. a. väljaanne
„VABADUSVÕITLUSE TEEDEL"
Hind $8.00
Postiga tellides lisandub saatekulu.
ja
Eduard Ole
„MONOGRAAFIA"
Hind $35.00, pehmes köites
Postiga tellides lisandub saatekulu.
Müügil „MEIE ELU" talituses
958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

TORONTO LINN

TEADE JÄÄTMETE ÄRAVIIMISE KOHTA

Labour Day — esmaspäeval, 3. septembril 1979.

Esmaspäeval, 3. septembril 1979 ei ole jäätmete äraviimist.

Regulaarne jäätmete äraviimine toimub teisipäeval ja teisipäevane äraviimine toimub kolmapäeval.

AJALEHTEDE ja suurte esemete külmutuskapid, diivanid, madratsid, aiapraht jne.) äraviimist EI OLE kolmapäeval, 5. septembrl.

Pange ajalehed ja muu praht välja äraviimiseks kolmapäeval, 12. septembril.

R. M. BREMNER, P. Eng., F.I.C.E.
Commissioner of Public Works
City of Toronto